REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Dumineca 52.)

„GAZETA" iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 286.—Anul LXVII. **Brașov, Sâmbătă 25 Decemvrie.** **1904.**

Din causa sfintelor sĕrbători ale Crăciunului, diarul nu va apăré până Marți séra.

Crăciunul.

Sĕrbătórea cea mare creștinéscă ce o prăznuim mâne, vestește pace și bună voire între ómeni. Acésta este ținta înaltă a sufletelor, ce se ridică peste miseriile și nimicniciile lumei acesteia, care nu încetéză a se dușmăni și a se resboi.

Nici una din marile praznice însé nu este o sĕrbătóre a inimei atât de intimă, ca Crăciunul. Precum membrii familiilor se întrunesc ca sĕ serbeze împreună în liniște și cu dragoste sfintele sĕrbători, așa sunt și în viéța popórelor dile mari sĕrbătoresci, când fii lor se întrunesc, se reinoiéscă legăturile frăției, sĕ se îmbărbăteze și sĕ se întăréscă.

Astfel de praznice naționale am avut noi Românii asupriți dintre Tisa și Carpați în veacul trecut două. Unul mare, care s'a ținut la 1848 pe Câmpul Libertății, și altul mai mic, la care nu a luat parte și poporul, ci numai representanții lui firesci, înțelegem marea conferență națională dela 1881.

Frumóse erau speranțele, ce ne-au însuflețit la Crăciunul anului 1881. Puternic începuse sĕ pulseze în noi consciința națională și tot mai mult ni-se închega voința de a nu cruța nimic pentru a întări sfântă legătură a solidarității naționale, ce a fost proclamată de conferența dela 1881.

Trecut'a de atunci aprope un pătrar de veac. Unde am fi noi astădi, décă avêntul puternic ce l'a fost luat după conferența dela 1881 naționalismul nostru în tóte privințele nu ar fi fost atât de mult stânjenit! Și acésta stânjenire nu s'a întêmplat atât prin influințe dușmane de dinafară, cât mai vêrtos prin influința fatală a relelor, ce s'au încuibat chiar în sînul nostru.

Sunt acum doisprедece ani, de când érăși în timpul Crăciunului fusesem surprinși noi Românii de alegeri nouĕ dietale. Adecă surprinși numai întru cât privea faptul, că nu se terminaseră încă niște certe urîte ce s'au fost iscat în sînul partidului nostru național asupra cestiunei sĕ mergem cu memorandul la tron ori sĕ nu mergem? Ne aflam tocmai în toiul țĕsăturii intrigelor, ce ținteau a amărî dilele partidului nostru, când étă că ne vĕduram de odată în fața necesității, de a ținé o conferență generală națională, spre a lua posiție din nou în fața alegerilor dietale.

Par-că aveam un presimț, că acésta împrejurare va aduce mult rĕu partidului nostru național. Și așa a și fost. S'a sguduit la conferența din 1892 așa de mult solidaritatea dintre noi, încât și astădi partidul nostru trebue sĕ sufere amar în urma acésta.

Óre neînțelegerile și desbinările câte s'au ivit de-atunci până adi între noi Românii, cari începusem a fi invidiați de alții pentru unitatea de vederi ce domina între noi, în ce privea politica națională, nu se trag tot de la așa disa afacere a memorandului? Ceea-ce se petrece adi într'o situațiune analóga, nu este óre o urmare a pĕcatelor celor cari au luat în deșert solidaritatea națională?

Ne aducem aminte, că în mâhnirea nóstră am fost scris la 1892, că cei ce cu atâta ușurință umblă sĕ submineze basele solidarității, nu sciu ce fac; că nu memorandul era lucru principal, ci aceea, ca Românii sĕ nu se învrăjbéscă și sĕ nu se desbine între ei și am fost adaus: astădi este memorandul, de care se folosesc contrarii păcei și bunăvoirei între noi. Mâne va veni la rênd altă cestiune și așa mai departe, până când vom fi cu totul sfâșiați între noi.

Și étă-ne érăși față cu o întrebare, de care se folosesc dușmanii neamului nostru spre a ne desbina și slăbi.

Nu mai e vorba de mergerea cu memorandul, e vorba sĕ mergem ori nu în dietă? E vorba de activiști și de pasiviști. De cei-ce sunt gata la ori-ce tocmélă numai sĕ pótă ajunge în dietă și de cei ce dic: sĕ ne lăsați în pace, ca sĕ ne putem vedea de trebile nóstre, căci códă de topor fost'am destul veacuri întregi și nu mai voim sĕ fim, nici chiar ședênd pe băncile cele frumóse ale pomposului și lucsosului palat al parlamentului unguresc!

Códă de topor nu voim sĕ mai fim, slugi nu voim sĕ ne mai băgăm la nimenea, ci, păstrând consciința nóstră națională și stând pază neclintită a drepturilor nóstre, ce le-am reclamat și le reclamăm de veacuri în luptele nóstre istorice, voim sĕ ne întărim pentru isbênda viitóre a causei nóstre sfinte.

In dilele de Crăciun, cele vom petrece cu toții la căminele părintesci, pătrunși de duhul dragostei, sĕ nu ne uităm de mama vĕduvită, care astădi mai mult ca ori și când aștéptă ca fiii ei sĕ stea la înălțimea datoriei lor naționale.

Sĕ fim tari la suflet. Nimic sĕ nu ne abată din drumul nostru. Ceea-ce voim, ceea-ce urmărim este ca poporul nostru sĕ se pótă bucura de libertate și de dreptate.

Sĕ fim tari la suflet, cu credință și cu încredere în viitorul neamului nostru! Atunci se va topi ca céra vrajba și intriga din sînul nostru și va străluci érăși mândrul stég al solidarității române!

„Conferența electorală" și aderenții partidului național.

Pe diua de 10 Ianuarie st. n. 1905 la órele 10 a. m. a. c. sunt convocați la Sibiiu (în sala cea mare de la hotelul „Impĕratul Romanilor") delegații români ai cercurilor electorale la o *Conferență electorală*, a cărei ordine de di este 1. Luarea unei resoluțiuni asupra situațiunei politice. 2. Alegerea comitetului electoral-executiv. 3. Propuneri. Convocarea datată dela Clușiŭ 29 Decemvrie 1804, e subscrisă de *George Pop de Băsesci* și *Dr. Vasile Lucaciu.*

Asupra acestei convocări s'a încins în sînul partidului nostru național o viuă discusiune. Ómenii se întrébă, care conferență e conchemată aici? Aceea a partidului național român dela 1881, ori alta, bunăóră conferența activiștilor dela Orăștie, Arad etc., cari s'au lăpădat de programul nostru național și au spart solidaritatea națională?

Bine că subscriitorii sunt cunoscuți ca făcênd parte dintre membrii comitetului partidului ales de conferența națională din 1892. Dér nu se vede din convocare de au subscris în calitatea acésta, ori ca persóne private; e faptul, că ei și adi conlucră cu desertorii dela stégul partidului Dr. Vlad, Vajda Voevod, și alții, i-au adus în prepus, că acum ar voi sĕ ajute causei activismului sĕ iésă învingĕtóre.

„Libertatea" din Orăștie, ce ni-a sosit adi, publică crâmpeiele unui program, subscris de Dr. Teodor *Mihali*, Dr. *Vlad* și Dr. Alex. *Vaida-Voevod*, și pe care aceștia vor sĕ-l propună conferenței electorale din 10 Ian.

Ei bine, din acest program vedem, că și Dr. Teodor Mihali, vechiŭ membru al comitetului partidului, a desertat dela stégul programului dela 1881. Cum dér s'ar puté ca conferența ce-o aranjéză acești domni dimpreună cu convocătorii ei, mai póte fi conferența partidului național, când sunt chemați la ea toți: nu singur numai cei-ce țin la programul de la 1881, ci și cei-ce l'au părăsit, și cei ce sunt guvernamentali, — séu n'au nici un program?

Stând ast-fel lucrurile nu-i mirare, că deja în cele trei patru dile, de când s'a publicat convocarea, s'au dat pe față cele mai mari nedumeriri, și aderenții convinși ai partidului național român se vĕd constrînși a lua posițiune hotărîtă în fața ei.

*

Fiind-că abia au trecut câteva dile de la publicarea convocării, nu s'a putut manifesta încă în public opiniunea ce domnesce în partid cu privire la caracterul viitórei conferențe electorale.

Vocile și declarațiile, ce ne sosesc însĕ, ne indică că în genere părerea este, că acea conferență nu e conferența partipului național. Am publicat în numĕrul nostru de eri (de di), o declarație din Clușiŭ a mai multora, care confirmă acésta.

Adi aflarăm, că adresându-i-se din câte-va părți domnului Dr. *Alexandru Mocsonyi* întrebarea, décă aprobă primirea de mandate de delegat de către aderenții partidului național și décă d-sa ar primi un asemenea mandat,—d-sa a rĕspuns, că nu póte primi un mandat, de óre-ce *nu conferența partidului național este convocată, ci conferența delegaților, fără considerare la posițiunea lor politică*; că prin urmare *d-sa nu se póte pune în consfătuire, luând angajamentul solidarității, și cu acei domni, cari prin activitatea lor politică deja au spart solidaritatea națională* și despre cari nu are nici o garanță, că óre ar respecta și ei conclusele contrare dorințelor lor, pe cari eventual le-ar lua conferența.

Tot în sensul, că conferența convocată pe Marția viitóre nu are atribuțiunile unei conferențe a partidului nostru național nici în formă, nici în fond, ne-am pronunțat și noi, ér în numĕrul de eri al fóiei nóstre am publicat o declarațiune subscrisă de d-nii Dr. *Frâncu*, Dr. *Dăianu* și Dr. *Poruțiu* și adresată protopopului din Coșocna, în care dic, că nu pot primi a fi delegați la conferența viitóre, de óre-ce nu pot admite, că convocarea ei ar fi făcută în numele comitetului național séu s'ar adresa către delegații partidului național român, séu ar avé în vedere pe alegĕtorii organisați pe basa programului de la 1881.

*

Din *Deva* primirăm adi următórea telegramă:

Vĕ rugăm a publica în colónele prețuitei „Gazete", că noi împărtășim pe deplin principiile desfășurate în declarația d-lor Frâncu, Dăianu și Poruțiu, relativ la conferența electorală convocată pe diua de 10 Ianuarie st. n. Stând neclintiți pe basa programului național de la 1881, nu-o putem recunósce ca conferență a partidului nostru național român.

Francisc Hossu Longin.
Alesandru Hossu.

Brașov, 24 Decemvrie.

Alegerile dietale. După cum amintim și la alt loc al fóiei, ministrul unguresc de interne a adresat către tóte comitetele centrale electorale un ordin, prin care dispune, sĕ se ia tóte mĕsurile necesare în vederea alegerilor generale dietale, cari sunt fixate pe dilele dintre 26 Ianuarie și 4 Februarie. In ordin se dice, că pentru alegerile aceste vor fi valabile esclusiv acele disposițiuni, cari au fost valabile cu ocasiunea alegerilor trecute. Așa-dér peste trei sĕptĕmâni vom avé alegeri. Diarele oposiționale asigură, că cel puțin în 350 cercuri partidele din oposiție își vor pune candidați.

Proiectul Berzeviczy. Ministrul unguresc de culte și instrucție, faimosul *Berzeviczy*, a făcut dilele aceste o declarațiune interesantă cu privire la proiectul sĕu de reformă școlară. A spus adecă rupt ales, că sunt minciuni faimele, că guvernul ar renunța la acest proiect, ori că ar voi sĕ între în tocmeli în privința disposițiunilor proiectului. Prin astfel de faime și sciri rĕuvoitóre nu numai că guvernul e suspiționat, ci se dă nutremênt agitațiunilor naționaliste ce s'au pornit „cu furie turbată contra acestei reforme necesare".

Din acéstă declarațiune resultă clar, că guvernul Tisza va aduce în desbatere proiectul berzeviczyan îndată ce i-se va da ocasiune, în dieta viitóre.

Disolvarea corpurilor legiuitóre române. Corpurile legiuitóre române au fost disolvate prin decret regal și s'a fixat tot-odată terminul alegerilor. Aceste alegeri se vor face pentru *deputați*: Colegiul I la 1 Februarie 1905; colegiul II la 3 Februarie; colegiul III la 5 Februarie. — Pentru *senatori*: Colegiul I 7 Februarie; colegiul II 9 Februarie. Colegiul universităților din Bucuresci și Iași la 11 Februarie.

Adunările legiuitóre sunt convocate pentru diua de 23 Februarie.

Cu esecutarea decretului a fost însărcinat primul mintru Gr. G. Cantacuzino.

La numĕrul acesta se alătură un adaus de patru pagine

Revistă politică.

Brașov, 24 Decemvrie v.

Săptămâna acésta s'au petrecut evenimente politice însemnate la noi în țéră. La 3 Ianuarie n. s'a ținut ultima ședință a dietei actuale. A fost o ședință sgomotósă. Deputaților li-s'a adus la cunoscință, că în ḑiua de 4 Ianuarie se va ceti în palatul regal din Buda *mesagiul de disolvare a dietei*, decĭ deputațiĭ să se presente acolo pentru a asculta mesagiul de disolvare.

Actul încheierei și disolvărei dietei s'a întâmplat cu ceremonialul obicinuit în palatul din Buda în presența Majestățiĭ Sale monarchului. Opoșițiunea unită nu s'a presentat la acest act. Ea era representată numai de grupul disidenților, de doi deputațĭ ai partidului poporal și de membriĭ opoșiționalĭ ai camerei magnaților. Din contră s'au presentat în număr aprópe complet deputațiĭ liberalĭ guvernamentalĭ și membriĭ camerei magnaților.

Mesagiul de închidere și disolvare a dietei l'a cetit însușĭ Majestatea Sa. In mesagiu se face o reprivire asupra celor ce s'au petrecut în ciclul dietal de la 1901 încóce și se accentuéză luptele și încurcăturile parlamentare, carĭ au răpit aprópe tot timpul ce i a stat la dis posiție dietei actuale. In pasagiul din urmă al mesagiului se ḑice, că „esperiențele trecutului au îndemnat pe o mare parte a membrilor camerei deputaților, să pună la ordinea ḑilei cestiunea reformei regulamentului camerei, ceea-ce a provocat lupte și o *situațiune așa de critică*, în cât *nu mai era nicĭ o speranță* de a se restabili putința de lucrare a dietei actuale“. In astfel de situațiune, ḑice mesagiul, era o datorie constituțională a corónei de a da ocasiune „națiunei“ a lua posiție. Décă activitatea instituțiunilor constituționale se isbesce de piedecĭ din *cause interne*, „națiunea“ e chemată să-șĭ spună voința Din aceste cause guvernul a cerut disolvarea mai degrabă a dietei convocate la 24 Oct. 1901. Și prin acésta dieta s'a disolvat.

*

In urma disolvărei dietei se vor face *alegerĭ noue dietale generale.* Fóia oficială a și publicat un rescript prea inalt, prin care noua dietă se convócă pe ḑiua de 15 Februarie. S'a publicat tot-odată o ordinațiune a ministrului de interne, în care terminul alegerilor e fixat între ḑilele de 26 Ianuarie și 4 Februarie.

S'a deschis decĭ periodul agitațiunilor și mișcărilor electorale. Partidele unguresci adreséză manifeste electorale către alegĕtorĭ, îșĭ pun candidațiĭ și cortegiile în mișcare. Aprópe în tóte cercurile vor fi candidațĭ și guvernamentalĭ și opoșiționalĭ. Lupta electorală va fi de data asta o luptă din cele mai înverșunate, sângeróse chiar.

*

In ajunul marilor evenimente, ce se pregătesc, s'a întâmplat ceva surprinḑĕtor în sînul partidelor unguresci. *Partidul ḑis național, condus de contele Apponyi, s'a contopit în partidul lui Kossuth.* Contopirea, séu cum îi mai ḑice fusiunea acésta, s'a întâmplat în urma decisiunei unanime ce s'a luat în conferența de Marțĭ a Apponyiștilor. In comunicatul, ce s'a dat pe basa hotărîrei, se spune, că partidul nu mai consideră de îndestulitóre basa de la 67 și că viitorul Ungariei și al națiunei maghiare póte fi asigurat numai prin *uniunea personală* și prin deplina independență politică și economică a Ungariei. Cu alte cuvinte Apponyi și ai sĕi spun lumiĭ și țĕriĭ, că de aḑi înainte sunt și ei kossuthiștĭ de la rótă.

*

In numĕrul trecut am amintit despre neînțelegerile ce s'au ivit în partidul liberal din România, carĭ au avut drept urmare demisionarea mai multor miniștri și fruntașĭ liberalĭ din posturile lor. Aceste neînțelegerĭ nu s'au putut aplana și urmarea a fost că *întregul cabinet și a dat dimisiunea.* Regele Carol a însărcinat cu formarea noului cabinet pe d-l Gr. G. *Cantacuzino*, șeful partidului conservator, care după mai multe consfătuirĭ cu fruntașii acestui partid, a presentat Regelui lista noului cabinet, care a și fost primită. Noul ministeriu al României e compus în modul următor: Gr. G. *Cantacuzino* ministru președinte și ministru de interne, generalul *Manu* ministru de rĕsboiŭ, Tache *Ionescu* ministru de finanțe, general *Lahovari* ministru de esterne, Alexandru *Bădărău* ministru de justiție, M. *Vlădescu* ministru de culte, Ioan *Lahovari* ministru de domenii și Ionel *Grădiștean* ministrul lucrărilor publice.

Capitularea Port-Arthurului.

După 11 lunĭ de resistență eroică, armata rusésca din Port-Arthur a capitulat. Dumineca trecută la 1 Ianuarie n., comandantul cetățiĭ generalul *Stössel* a trimis generalului *Nogi*, comandantul armatei asediatóre japonese, o scrisóre în care i-a propus capitularea. Generalul Nogi a primit și s'a procedat imediat, a dóua ḑi, la modalitățile capitulăriĭ. In următórele dăm amĕnunte asupra tragicului sfîrșit al resistenței Port-Arthurului:

Ultimele suferințe ale Rușilor la Port Arthur.

Deja cu câte-va ḑile înainte de capitulare, din partea Rușilor nu s'a mai dat nicĭ o pușcătură. Detunăturile ce se auḑiau, erau *detunăturile produse de aruncarea în aer de către Rușĭ a forturilor, a depositelor și docurilor.* Nimicirea vaselor de rĕsboiŭ a costat multă ostenélă. A trebuit să se facă mai multe esplosii, pentru-ca distrugerea să fie desăvîrșită. Vasul *„Sebastopol“* a luat foc și s'a rĕsturnat. Intrarea portului este închisă prin vasele cufundate. *Japonesilor nu li-a rĕmas decât ruine* și o mână de soldațĭ sdrobițĭ trupesce și sufletesce.

In ultimele sĕptĕmânĭ viéța în oraș era insuportabilă. Timp de cincĭ ḑile Japonesii au bombardat necontenit forturile și au dat neîntrerupte asalturĭ. Nu mai era nicĭ un punct în oraș, care sĕ nu fi fost atins de bombe. *Nicĭ rĕniții n'au fost cruțați.* Șrapnelele și ghiulelele uriașe isbiau în spitalurĭ. Răniții, îngroziți, eșiră pe strade, dér nicĭ aicĭ n'au putut fi în liniște, căcĭ glónțele îi isbiau și acolo. Câțĭ-va din ei putură sĕ ajungă până la linia de luptă unde cu mânĭ tremurătóre aruncau și ei cu pietrii asupra Japonesilor. Timp de cincĭ ḑile și cincĭ noptĭ a durat lupta acésta înfiorătóre. Nicĭ în spitale, nicĭ în casele private nu mai era loc pentru răniți. Soldații însĕ în cea mai mare liniște îșĭ făceau datoria. Nicĭ o vorbă nu se mai auḑia din gura lor și nicĭ ofițerii nu mai aveau vr'un cuvĕnt de încuragiare către soldațĭ.

In astfel de împrejurărĭ, la 1 Ianuarie *Stössel* s'a decis a-șĭ chema ofițerii la un consiliu, ca sĕ propună capitularea.

Când trimisul generalului *Stössel* s'a dus cu steag alb la cartierul general japones, *Rușĭ capabilĭ de luptă nu mai erau decât 4000.* Ceilalțĭ 18,000 zăceau rănițĭ prin spitale, prin case private și pe stradĭ. Cei mai mulțĭ erau îmbrăcațĭ miserabil. *Nicĭ unul nu mai avea cămașă.*

Duminecă diminéța s'a întrunit consiliul de rĕsboiŭ și pe când generalii se sfătuiau, ghiulelele fluerau, bombele cădeau și granațele explodau. In acest consiliu de rĕsboiŭ istoric, s'au petrecut scene sfâșietóre. Consiliul era presidat de generalul *Stössel* și au participat la el toțĭ generalii și amiralul *Wirren. Stössel* a deschis consiliul cu declararea, că a sosit momentul, când—pe basa autorisării primite dela Țarul—e dator a pune capĕt vĕrsării de sânge. La declarația acésta *toțĭ generalii au plâns,* nicĭ unul din ei însĕ n'a cutezat a contraḑice. Mult n'au hesitat, căcĭ séu trebuia sĕ se decidă a eși cu cinste din cetate, séu cu arma în mână sĕ móră până la unul. Consiliul a decis, decĭ, capitularea. Toțĭ generalii au declarat, că negreșit trebue sĕ pună condiția, ca *nicĭ un soldat sĕ nu fie făcut captiv,* căcĭ décă acéstă condiție nu o va primi dușmanul, vor da în aer tóte forturile dimpreună cu soldații

S'a redactat apoi scrisórea pe care Stössel a trimis'o lui Nogi și s'au stabilit mĕsurile necesare, pentru-ca Port-Arthurul, pe cât e posibil, sĕ ajungă numai ruină în mânile inimicului.

Diarului *„Times“* i-se depeșézĕ următórele din Cifu: In spitalele din Port-Arthur sunt acum soldațĭ, carĭ de șépte orĭ au fost rănițĭ, de șépte orĭ au stat în spital și după-ce s'au vindecat, s'au întors la luptă.

Mulțĭ soldațĭ sunt orbițĭ de teribile bóle de ochĭ epidemice.

Este imposibil de descris gróznicele și înfiorătórele scene din spitale, carĭ erau pline de rănițĭ, mutilațĭ și de bolnavĭ de beriberi și de scorbut. Putórea din spitale era nesuferită. Multe călugărițe infirmiere au leșinat, ér damele ruse infirmiere țineau la nas bumbac parfumat.

Granatele Japonesilor cădeau mereu asupra spitalelor mutilând séu ucigĕnd pe bolnavĭ în paturile lor, omorînd pe medicĭ și infirmierĭ. Răniții erau nutrițĭ cu carne de cal.

Gemetele răniților, horcăelile muribunḑilor, blestemele și țipetele nefericiților, cărora li-se făceau operațiunĭ chirurgicale fără sĕ fie narcotisațĭ, erau ceva spăimântător. Pretutindenĭ erau bălțĭ de sânge și membre omenescĭ risipite.

Condițiunile de capitulare.

Generalul *Nogi* comunică telegrafic condițiunile sub carĭ s'a făcut capitularea cetățeĭ dela Port-Arthur. Aceste condițiunĭ sunt:

Toțĭ soldații și marinariĭ rușĭ din garnisóna dela Port-Arthur vor fi făcuțĭ prisonierĭ; tóte forturile, bateriile, vasele de rĕsboiŭ și vapórele; munițiunĭ, cai, material întreg; edificiile guvernului, tóte obiectele aparținĕnd guvernului, vor fi predate Japonesilor în starea lor actuală. In cas când starea acésta va fi schimbată séu obiectele distruse, negocierile se vor considera ca neavenite.

Pentru a asigura executarea acestor condițiunĭ, garnisónele forturilor Itsușan, Shaoantsușan, precum și fortificațiunile de la sud-ost vor fi predate Japonesilor în ḑiua de 3 la Ianuarie, la amiaḑĭ.

Japonesiĭ vor primi hărțile indicând situațiunea fortificațiunilor, minelor subterane și sub-marine și a tuturor obiectelor primejdióse; deslocațiunea forțelor armatei și marinei; liste indicatóre de numĕrul și îndatoririle ofițerilor, echipagiilor și de numĕrul vaselor de tot felul, în sfîrșit listă de toțĭ civiliĭ.

Fața cu eroica resistență a armatei rusescĭ, ofițeriĭ armatei vor avé libertatea de a-șĭ păstra săbiile, sĕ-șĭ ia obiectele lor particulare și necesare trebuințelor lor și de a se reîntórce în patrie pe parola de onóre de a nu mai lua armele până la sfĕrșitul rĕsboiului și de a nu comite acte ostile contra Japoniei.

Fie-care ofițer va puté fi însoțit de un servitor sub-ofițer.

Soldații garnisónei cu corturile și obiectele lor particulare se vor aduna pe piața fixată de Japonesĭ.

Corpul sanitar rusesc va fi reținut atât, cât va fi necesar pentru îngrijirea bolnavilor și răniților prisonierĭ.

Ultimul raport al generalului Stössel din Port-Arthur.

„Daily Mail“ află din Cifu, că ómeniĭ sosițĭ acolo pe nisce joncĭ chinesescĭ au adus ultimul raport al lui Stössel despre situațiunea de la Port-Arthur înainte de capitulare. In acest raport se ḑice:

„Când s'au început primele tratative de capitulare, soldațiĭ rușĭ au plâns de năcaz. Soldațiĭ rănițĭ, carĭ erau încă în stare sĕ țină o armă în mână, voiau sĕ alerge la tranșee și sĕ-șĭ vîndă scump viéța“.

Când Stössel a început tratativele de predare, soldațiĭ bunĭ de serviciŭ erau în numĕr de 4000; ba încă și din aceștia erau uniĭ bolnavĭ séu rănițĭ.

Acești patru miĭ de soldațĭ trebuiau sĕ apere o linie lungă de 10 mile.

Japonesiĭ dominau deja tótă cetatea.

Esplosiunile de la arsenale și de la depositele de munițiunĭ erau formidabile. Tot orașul era învăluit de un nor de fum. Scene ca acelea petrecute la Port-Arthur nu s'au vĕḑut nicĭ la Sevastopol. Japonesiĭ au dat Portului-Arthur 50 de asalturĭ. In ultimul timp bombardările erau continue și teribile.

Implorația lui Stössel către Țar.

Generalul *Stössel* în raportul sĕu de la 1 Ianuarie st. n., ḑice: „Erĭ diminéță Japonesiĭ au făcut sĕ esplodeze o mină mare sub fortul nr. 3, deschiḑĕnd un foc fórte omorîtor asupra întregei liniĭ a forturilor. După două óre de bombardare, Japonesiĭ au dat asalturĭ zidului chinesesc al fortului nr. 3. Două asalturĭ au fost respinse, însĕ era cu neputință sĕ ne menținem posițiunea. Astfel am dat ordin trupelor sĕ se retragă pe înălțimile de dindĕrĕt.

„Va trebui sĕ capitulăm. Totul e în mâna lui Dumneḑeu. Avem perderi enorme. Coloneliĭ Gandurin și Semeneff au fost rănițĭ. Gandurin e fórte grav rănit. Comandantul fortului nr. 3 căpitanul Serday, a murit în esplosiune.“

Stössel ḑice apoi în telegramă:

„Țarule, mare suveran al nostru, fiĭ îndurător. Am făcut tot ce era omenesce posibil. Judecă-ne însĕ fiĭ milos. Teribila și furiósa luptă, pe care o ducem de 11 lunĭ, ne-a sleit forțele. Soldațiĭ au devenit nisce umbre, nisce schelete“.

Stössel spune apoi în raport despre distrugerea escadrei rusescĭ de la Port-Arthur de granatele Japonesilor, de atacurile asupra cuirasatului „Sevastopol“, de ruinarea spitalului nr. 6. In cursul luneĭ Octomvrie au perit 200 de ofițerĭ rușĭ.

O nouă încercare hotărîtóre a Rusiei.

„Wiener Algemeine Zeiteng“ scrie, că în cercurile diplomatice din Viena se

spune, că nicĭ acum după căderea Port-Arthurului, nu se vor face stăruințe pentru încetarea rĕsboiului. Nicĭ o putere nu va lua așa inițiativă, fără sĕ fie rugată de unul dintre beligeranțĭ.

Rusia e hotărîtă sĕ facă o nouă încercare hotărîtóre pe mare și pe uscat de a dobândi un succes contra Japoniei, reînălțându-șĭ astfel prestigiul armelor. Décă încercarea va isbuti, atuncĭ Rusia va fi bucurósă sĕ propună ea însă-șĭ pacea.

SCIRILE ḌILEI.

— 24 Decemvrie v.

***Sĕrbătorĭ fericite** tuturor cetitorilor, amicilor și sprijinitorilor noștri și ai causei ce o representăm!*

Congregația extra-ordinară a comitatului Brașov este convocată pe ḑiua de 13 Ianuarie la órele 11 a. m. în sala de la casa sfatului. La ordinea ḑilei: Promulgarea rescriptului prea înalt prin care se convócă dieta pentru sesiunea 1905—1910.

Deputația Brașovenilor la ministrul-președinte. Joi după amiaḑĭ ministrul-președinte contele Tisza a primit deputațiunea Brașovenilor, carĭ s'au dus sĕ stărue pentru cedarea pieței de sub strajă pentru a se întrebuința ca loc de têrg. Ministrul președinte a rĕspuns: „Cred, domnilor, că cererea d-vóstrĕ se va pute împlini în anumite condițiunĭ. Brașovenii pot nădăjdui, că afacerea se va resolva favorabil“.

Alegerĭ comunale în Satulung. La alegerile comunale din Satulung, ce s'au ținut aḑĭ sĕptĕmână, au reușit a fi aleșĭ ca membri românĭ în comitetul comunal d-nii Alexe *Verzea*, Romul *Verzea*, Victor *Popea*, Ștefan *Boroș*, ér ca membri suplențĭ: Ioan *Ținei* și Vasile *Fărcaș*. Din douĕ-ḑecĭ aleșĭ sunt membri românĭ cu toții 12 și doi suplențĭ. In cercul al II-lea s'au ales numai Românĭ, fiind în acest cerc Românii în majoritate, ér în cercul I, fiind majoritatea Ungurĭ, s'au ales numai membri Ungurĭ.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov. Domnișórele Iulia și Claudia *Moldovan*, din Boziaș și dómna Leontina *Pop* n. Moldovan, din Brașov, au dăruit **20 cor.** întru amintirea neuitaților lor părințĭ *Vasilie* și *Susana* Moldovan, pentru masa studenților românĭ din Brașov. — Priméscă generósele donatóre cele mai căldurόse mulțumite. — *Direcțiunea școlelor medii gr. or. române.*

Teatru român în Sebeșul săsesc. Duminecă a doua ḑi de Crăciun d-l Zaharia *Bârsan*, bursierul societății pentru crearea unui fond de teatru român va da o represeutație teatrală în sala cea mare de la hotelul „Leul de aur“ din Sebeșul săsesc cu următorul program: *Jean-Marie* dramă într'un act. Rolurile le vor interpreta d-l Z. Bârsan și d-șóra Marióra *Munteanu* și * * *. 2, *Bacalaureata*, comedie într'un act localisată din franțuzesce de N. Tincu, în care afară de d-l Bârsan și d șóra Munteanu va juca și d-l Ambr. Tătaru. Beneficiul se va da fondului pentru ajutorarea vĕduvelor și orfanilor de meseriașĭ

O pretură nóuă. Din Buzeul unguresc ni-se scrie: In 1 Ianuarie 1905 st. n. s'a înființat și deschis în comuna nóstră *Buzeul unguresc* cu un numĕr de locuitorĭ de aprópe 6000, (toțĭ Românĭ), un *Oficiu pretorial nou* esclusiv numai pentru ținutul celor 3 comune românescĭ numite Buzae, care oficiu, — așa cred — va aduce un mare folos poporului nostru de aci în tóte afacerile sale administrative. Primul folos e, că poporul cu pricine câștigă timpul de 2 ḑile pierdut mai înainte cu călĕtoria până la orașul Sângiorgiu (44—55 chlm.) al 2-lea câștig e, că îi rĕmân spesele drumului și cărăușului, ér al treilea câștig este, că poporul scapă de ostenéla și neplăcerea drumului de 50 chlm., în timpurĭ de érnă séu critice. Tóte aceste ar fi bune și poporul ar fi mulțumit, décă nu ar bate la ochĭ faptul, că ministrul a înființat acéstă pretură într'o comună curat românéscă, care pe lângă acésta e situată și la granița României. Dér sĕ vedem, ce ne va aduce viitorul... Persóna denumită, respective alésă de congregațiunea comitatului Treiscaunelor, nu e un Român, ci un anumit Bartok Károly din K.-Vásárhely, care de alt fel pare o persónă simpatică și cu trecut frumos și simț nobil—precum i-a premers faima. O sĕ vedem.

La sosirea dênsului în comună a fost salutat de comuna politică prin o corporațiune compusă din antistia comunală și de o altă corporațiune compusă din preoții și învĕțătorii celor trei comune bisericescĭ. D-l protopretor a rĕspuns încântat, promițênd, că el consideră pe orĭ-ce egal și va lucra în interesul tuturora fără considerare la națiune, séu confesiune. Nu pot sĕ las cu acéstă ocasiune neamintit un obiceiŭ rĕu al Buzăienilor, încuibat — se vede din vechime — că décă se întêmplă vr'un abus séu alt nĕcaz cât de mic între ei, îndată alérgă la judecată. Ar fi bine ca ei sĕ dea mai multă ascultare conducĕtorilor lor, carĭ în interesul poporului au căutat și caută sĕ combată acest obiceiŭ urît și dăunător. *Un buzăian.*

Despre vicarul Titu Budu ḑiarul maghiar „Aradmegyei Hirlap“ ce apare la Boroșineu scrie un articol de fond, în care aduce laude meritate vicarului român gr. cat. din Maramureș pentru că a întrodus în acel comitat cu sfatul și cu pilda sa proprie cultivarea pomilor, prin ceea-ce a deschis locuitorilor un nou isvor de venit. Décă o fóie streină apreciéză faptele frumóse ale unui bărbat de ai noștri, cu atât mai vîrtos trebue sĕ le relevăm noi. Numele lui Titu Budu a fost pomenit mai deunăḑĭ tot cu laudă, când șĭ-a ridicat glasul în congregația comitatensă a Maramureșului împotriva legei de maghiarisare a lui Berzeviczy. De asemenea e cunoscut și ca autor de cărțĭ bisericescĭ și cu ḑeosebire „Concordanța biblică“ a lui T. Budu este pe cât scim noi singura carte românéscă de acest soiŭ și este consultată de predicatorĭ în tóte părțile locuite de Românĭ. Ne pare bine, că activitatea d-lui vicar nu se restringe însĕ numai la cele sufletescĭ, ci îmbrățișéză și pe cele pământescĭ. Inainte cu vr'o treiḑecĭ de anĭ, când d. T. Budu s'a dus în Maramureș, a luat séma cu durere, că poporul nu se ocupă cu pomăritul. Dênsul a făcut în Sat-Sugatag o grădină de pomărit — cea dintâiu grădină în vicariat — și s'a făcut apostolul pomăritului. Din acea grădină s'au dat pană acuma 17·000 de altoi câte de 2—3 anĭ parte gratis, parte cu 5—10 cr. altoiu. Poporul a observat folosul pomilor și aḑĭ pomăritul e rĕspândit în Maramureș și aduce marĭ folóse. Un proverb italian ḑice: „Cel ce a rĕsădit un pom în viéța sa, nu a trăit în zadar“. Vicarul din Maramureș a rĕsădit mii și mii de pomĭ și la bătrânețe cu mulțămită póte sĕ privéscă la activitatea sa. — De ar găsi numai cât de mulțĭ imitatorĭ!

La fondul Museului istoric și etnografic al „Asociațiunei pentru liter. rom. și cultura popor. român“ au mai contribuit ca rescumpărărĭ de felicitare de anul nou. Transport K. 110. — Dr. Liviu Lemeny, advocat Sibiiŭ 8 cor., Iosif Popescu, dir. de bancă Reghin 5 cor., Axente Moșoiu, notar Bran 4 cor. Mihai Marincaș cassar de bancă B. Huedin 3 cor. Eugenia si Nicolae Dr. Vecerdea, Brașov 10 cor. Ioan Tipeiu Sebes 2 cor., Iosif Goia, contabil Zlatna 2 cor. Ioan V. Russu canonic Blașiŭ 6 cor. V. Hosszu, Cluș 10 cor. Dr. Z. Chirtop advocat, Câmpenĭ 10 cor. Pant. Lucuța, căp. în pens. 4 cor. Total K. 184. — Dr. *Diaconovich.*

Cérta de la patriarchatul ecumenic. Ministrul turcesc al cultelor a adresat patriarchatului ecumenic o notă, în care îi spune, că guvernul a aprobat hotărîrile comisiunei speciale însărcinată sĕ cerceteze asupra crisei de la patriarchat. Ministerul declară, că tot ce s'a făcut din partea patriarchului și din a oposițiunei, nu corĕspunde nicĭ cu statutul bisericei, nicĭ cu beratul patriarchului. Décă actuala stare de lucrurĭ va dura și décă patriarchul îșĭ va continua administrațiunea cu o parte din sinod reînoită, atuncĭ reinoirea definitivă a sinodului, care se va face după Crăciun, nu va fi legală. Trebue neapĕrat sĕ ia parte la lucrările actuale ale sinodului și șépte membri din oposițiune. Al optelea membru, oposiționist, mitropolitul de la Durazzo, nu trebue sĕ ia parte la lucrările sinodale, spune nota, și la urmă adauge, că guvernul turcesc a hotărît sĕ se dea un blam oposițiunei sinodului. In vederea sĕrbătorilor Crăciunului, s'a ținut Miercurĭ ultima ședință înaintea acestor sĕrbătorĭ. Ședințele se vor reîncepe în mod regulat la 8 Ianuarie st. v.

Ciocnire de tren. Pe linia Zĕlau-Carei, trenul ce mergea spre Carei s'a ciocnit Lunĭ cu patru vagóne, pe care le mânase vêntul din stația Acâș. Trenul a derailat și atât mașina cât și cincĭ vagóne s'au ruinat cu desĕvîrșire. De sub ruine au scos 20 persóne grav rănite. Intre acestea se aflau mai multe femei, carĭ au zăcut inconsciente mai bine de o oră. Se ḑice, că mașinistul și un conductor ar fi murit pe loc.

Festivalul costumat al societății de patinaj din Brașov, va avé loc în cas de timp favorabil Duminecă, în 8 l. c. séra de la 6—8. Comitetul a luat tóte mĕsurile ca festivalul sĕ fie din cele mai bine reușite. Casa societății va fi iluminată. Se va face un munte de ghiéță din care va eși Sneewittchen cu tótă curtea sa în sănii frumos decorate trase de câte 4 urșĭ. Patinatorilor costumațĭ li-se vor împărți vr'o 200 de lampióne. Patinatorii și patinatórele sunt rugați a se presenta în costume, mai ales, că între 6—7 numai costumații vor fi admișĭ sĕ patineze. Ospeți mascațĭ nu vor fi admișĭ la festival. Duminecă la 12 óre se va anunța cu bubuiturĭ de trĕscurĭ începutul festivalului. Detailurĭ pe placate.

230 milióne în fundul mării. Crucișătorul chines „Haiti“, care fusese trimes acum un an cu o parte din cheltuielile de rĕsboiŭ pe care China trebuia sĕ le plătéscă Japoniei în urma rĕsboiului din 1894, a perit lângă insulele Elliot, împreună cu suma de 230 milióne yeni. După multe încercărĭ neisbutite de a scóte vasul, consulul danes din Șanghai a format o societate cu scop de a scóte acea comóră. Primele încercărĭ au dat resultate bune, în timp de 3 ḑile s'au scos 8 lăḑĭ cu aur și un tun de 14 tone.

Revolte de reserviștĭ în Rusia. Diarul „Berliner Tageblatt“ află din Moscova, că la mieḑul nopței au sosit la Ielisawetgrad trei trenurĭ militare cu 1500 reserviștĭ flămênḑĭ carĭ, rĕsculându-se, prădară pe pasagerii ce se aflau în gară. Ei devastară cârciumile și prăvăliile, provocând conflicte sângeróse. Trupa reuși cu greutate sĕ reprime rĕscóla. Și la Golto și Bachmut s'au întêmplat sângeróse rebeliunĭ de reserviștĭ.

Socialiștii japonesĭ contra împĕratului japones. O telegramă din Tokio anunță, că guvernul japones a suprimat diarul socialist „Heiminschimvun“ pentru un articol contra familiei imperiale și contra constituțiunei. S'au sechestrat până și maculaturile de la mașină. Editorul și tipograful au fost condamnațĭ la câte 5 lunĭ închisóre și la marĭ amende. A fost disolvat și comitetul socialist.

Al 59 și 60-lea. Cassarul „Reuniunei române de înmormêntare din Sibiiu“, a plătit ḑilele aceste ajutorul statutar urmașilor legiuițĭ ai rĕposaților Ioan Petrașcu, faur și Ioan Apolzan, fost econom. Acestea forméză casul al 59 și 60-lea de mórte din sînul Reuniunei de înmormêntare.

Un dar de 15 milióne. Regele petrolului John Rockefeller, a dăruit de Crăciun universității din Chicago 15 milióne de dolarĭ. Acéstă sumă e destinată pentru înființarea unei facultățĭ technologice la universitate.

Concert de promenadă. Societatea de binefacere maghiară din Brașov va aranja la 10 Ianuarie un concert de promenadă împreunat cu dans în tóte salele „Redutei“. Intrarea, balcon: 3 cor. bilet de familie pentru 3 persóne 7 cor. Bilete se pot căpĕta la Frații Simay și la Kiraly Lajos.

6) **Succes vindecător durabil.** Durerile de reumatism, crucea spinărei și alte părțĭ ale corpului se vindecă cu efect sigur folosindu-se *spirtul și sarea A. Moll.* Prețul unei sticle 1 Cor. 90 fil. Se trimite ḑilnic cu rambursa postală de farmacistul și liferantul curții c. s. r. A. Moll Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincia sĕ se ceră Spirtul A. Moll, provĕdut cu marca de contravenție și subscriere.

O serbare de Crăciun în Bran.

Bran, 22 Dec. (4 Ian.) 1904.

Onorată Redactiune!

Astăḑĭ Mercurĭ, 22 Dec. v. 1904 corpul învĕțătoresc de la școla centrală din Bran din incidentul serbătorilor „Nascerii Domnului“ au aranjat o festivitate școlară religiósă, cum nu se póte mai frumósă.

Invĕțătorul diriginte de la acéstă școlă Nic. Runcean dimpreună cu colegul sĕu Trifon Pușcariu și d-șóra învĕțătóre Iustina Dan, au sciut sĕ aranjeze împărțirea darurilor de Crăciun la elevii sĕracĭ, cu o așa pompă, care numai onóre le face.

In fața unui public numĕros și ales, aprópe totă inteligența din Bran, deschiderea festivității se face din partea vicepreședintelui Eforiei parochul din Moeciu-inferior, George Enescu, cara arată însemnătatea acestor soiŭ de festivitățĭ din punct de vedere religios, moral și educativ, esprimând mulțămită tuturor contribuenților și factorilor, prin carĭ s'a aranjat acéstă serbare școlară.

A urmat apoi piesa dramatică *„La Crăciun“* de A. Popp predată de elevii de școlă sub conducerea înv. dirig. Nic. Runceanu.

Am admirat dibăcia, cu care micii școlarĭ șĭ-au interpretat rolurile.

Cu un cuvênt a succes de minune, și numai laudă merită d-l înv. dirigent pentru zelul desvoltat în instruarea elevilor la predarea acestei piese.

In al treilea rênd a urmat colinda *„Patru Păstorĭ“* cântată de școlarĭ în 2 vocĭ sub conducerea tînĕrului învĕțător Trifon Pușcariu.

Colinda a reușit splendid. Incă fiind sub impresia frumósei colinde, — vĕd că se pune la rênd o altă piesa: *„Dușmănósa“* de M. Drăgan predată de elevele din clasa d-sórei Iustina Dan.

De tot frumos a reușit și predarea acestei piese,— îndeosebĭ fetița, care avea rolul „Dușmănósei“ a jucat atât de bine încât tot publicul a admirat-o.

Laudă d-șórei instructóre înv. Iustina Dan — pentru succesul obținut, cu elevele sale. —

In legătură cu acéstă piesă la urmă étă apare și „Moș Crăciun“ un moșneag înălbit și declară cu voce bătrână — tremurătóre, că a venit și a adus darurĭ la copii,—sĕ fie numai bunĭ... Copii la vederea lui cântă în cor: „Nacerea ta Christóse Dumneḑeule“ — și tresaltă de bucurie.

A urmat împărțirea darurilor elevilor și elevelor prin înv. dirig. Nicolae Runceanu: o mulțime de haine, ciórecĭ, căciulĭ, opincĭ, mânecare, requisite școlare încât m'a cuprins mirarea de dărnicia publicului brănean. Și mai la urmă s'a făcut împărțirea darurilor de pe pom. (Zaharicale.)

Ce a contribuit mult la reușita acestei producțiunĭ a fost buna idee a corpului învĕțătoresc aranjator — că au pus perdele la ferestrile salei sĕ fie întunerec, — au improvisat o cortină, — și la lumina lumînărilor din „pomul de Crăciun“ și a focului bengalic — totul apărea feeric. —

Am scris acésta. On. Redacțiune — nu ca sĕ laud, — ci sĕ constat în fața publicului numai un adevĕr, munca depusă în deosebĭ de înv. dirig. Nic. Ronceanu cu acéstă ocasiune — sĕ îndemn apoi pe corpul învĕțătoresc de la școla centrală sĕ aranjeze și în viitor atarĭ festivitățiĭ plăcute și publicului și școlarilor și sĕ urmeze și alțĭ învĕțătorĭ calea acésta.

— Un asistent. —

De la Românii din America.

Cleveland O, 15 Decemvrie 1904.

On. D-le Redactor!

Daţi-mi voie, Vě rog, sě aduc la cunoscinţa fraţilor noştri de acasă următórele lucrurĭ bune, ce s'au petrecut în timpul din urmă printre Românii înstrĕinaţi aicĭ în Cleveland.

La 11 Decemvrie n. s'a ţinut adunarea generală a Societăţii „*Clubul Român*“ din Cleveland sub presidiul fratelui nostru George Opincariu, funcţionând ca notar Marcu *Lazar*, secretarul Societăţii.

După deschiderea adunării, se purcede asupra punctului 2 din program, anume: Secretarul Marcu Lazar în terminĭ scurţĭ şi precişĭ arată scopul şi tendinţa societăţii nóstre, care nu e decât cultura religiósă, — şi rógă adunarea generală sě fie conscie de însemnătatea alegerei funcţionarilor sěi şi sě încredinţeze cârmuirea societăţii unor persóne, carĭ sě fie vrednice de funcţiunea lor. Face apoi propunerea de a se alege o comisiune de încredere, care sě conducă alegerea.

După mai multe propunerĭ, comisiunea s'a constituit astfel: Ioan Baciu preşedinte, Ioan Bura notar, Gerasim Bota, Ioan Opriş, Ioan Stefan Moga şi Iacob Cristea membrii.

S'a' făcut candidarea oficialilor societăţii şi se procedéză la alegerea preşedintelui. Candidaţĭ erau: Simion Herlea, George Opincariu, Ioan Mincoiu, şi Costică Tahopol, toţĭ ómenĭ vrednicĭ. Cele mai multe voturĭ le-a căpĕtat Simeon *Herlea*, născut în Vinerea, fiiul neuitatului moş Herlea, fost odinióră proprietar în Cujir. Vice-preşedinte a fost ales cu aclamaţiune Axente *German*, secretar I Marcu *Lazar*, secretar II Nicolae *Mihălţian*, cassar Mihailă *Borzea*. In comisia de împăciuire s'au ales: Ioan Bura preşedinte, Ioan Baciu secretar, Toma Balaciu şi Ioan Stefan Moga membrii. Provisorĭ au fost aleşĭ: Costică Tahopol, Vasilie Dobrin şi George Pufu. Bibliotecar tînĕrul Ioan Mihaila. *Membrii în comitet:* I. Opriş, G. Opincariu, Ioan Mija, P. Bena, Vas. Andreiŭ Oţoiŭ, George Adam jun., Ovidiu Borza, Nic. Basca şi Gerasim Bota.

Intréga alegere a decurs în cea mai bună ordine.

*

Protestul Românilor din Cleveland în contra proiectului Berzeviczy.

Tot-odată vě aduc la cunoscinţă, că membrii societăţii „Clubului Român“ din Cleveland au adresat din şedinţa estraordinară de la 11 Decemvrie n. 1904 un protest contra proiectului ministrului unguresc Berzeviczy prin care se ţintesce la maghiarisarea şcólelor poporale românescĭ din Ardeal şi ţéra ungurésců.

Protestul e subscris de toţĭ membrii societăţii în număr de *80*. Acest protest, care e ţinut în terminĭ fórte energicĭ, face onóre Românilor din Cleveland. Combate cu argumente tarĭ politica de maghiarisare şi cere de la ministrul Berzeviczy sě-şĭ retragă proiectul. Vě voiŭ trimite în tótă estinderea sa acest protest.*)

Referentul Clubului.

Adunare de învĕţătorĭ.

De lângă Blaşiŭ, 1904.

Onorată Redacţiune!

Vin a Vě raporta despre adunarea de tómnă a învĕţătorilor din desp. Blaşiŭ, aparţinĕtor Reuniunei înv. din Archidiecesa de Alba-Iulia şi Făgăraş.

Acéstă adunare de tómnă a fost fixată pe diua de 27 Nov. st. n. a. c. în comuna *Obreja*, dér din causa nepresentărei membrilor pe acea di, fiind un timp fórte nefavorabil, nu s'a putut ţině.

Şi ca totuşĭ sě se facă destul statutelor şi sě nu rĕmână baltă, preşedintele desp. a fixat altă di pentru ţinerea adunărei pe 15 Dec. st. n. a. c., dér de astă dată în Blaşiŭ.

Atuncĭ, presentându-se membrii în număr de ajuns, adunarea s'a achitat de datorinţa sa. Ea şi-a îndeplinit agendele ce au fost statorite în program ca ordine de di, cu cea mai mare acurateţă.

Ca ceva mai vrednic de remarcat din acéstă şedinţă am a nota, că aicĭ s'a cetit cu amĕnuntul raportul despre resultatul esamenelor din tract, ţinute cu finea anului şcol. 1903—4, prin d-l Demetriu Ban înv. în Cergăul-marea, care împreună cu d-l Crucian Simu, înv. in Ciufud au asistat la tóte esamene, ca esmişĭ din sînul adunărei desp.

Raportul, în genere vorbind, a fost o oglindă fidelă a stărei învĕţământului din întreg tractul; din acela resultă, că causa şcolară în acest tract e peste tot mulţămitóre, însĕ décă cei chemaţĭ s'ar interesa mai bine de causa şcolară, ar pute fi şi mai în ordine.

Durere, dér suntem cuprinşĭ în mare parte de indiferentism şi nu ţinem cont de ceea-ce se face la alte popóre, nu ne interesăm noi de sórtea nóstră aşa cum s'ar aştepta.

Dintre preoţimea tractului, numai preotul Obregei On. Domn Artimon Blăşan a fost present la şedinţă. D-sa încă de prin anul 1892, a dăruit un premiu de 10 fl., pentru acel înv. din tract, care va arăta mai bun progres în ramul stupăritului. Nu sciu décă s'a oferit cuiva? Alţii au strălucit cu absenţa!

Solidarĭ ar trebui sě fim cu toţii şi pretutindenĭ în aceste timpurĭ de grele încercărĭ, când se subminéză cu vehemenţă şcóla naţională. Suntem departe de ceeace ar trebui sě fim! Sperăm însě că ce nu e, se va face pe viitor, ca sě fim cu toţii la postul nostru. Sě lăsăm indiferentismul, sě ne închegăm şirurile cu mai multă bărbăţie, căcĭ alţii ne iau pe dinainte, deşi suntem noi desp. cel din centrul Reuniunei nóstre, care ar fi sě fie de model altor despărţĕminte. *(S.)*

Fapte vrednice de laudă.

Feldióra, Dec. 1904.

In unire e puterea, pentru-că mai multe forţe spirituale şi materiale, deşi modeste, întrunite pot produce resultatul dorit, pe când destrămate nu pot produce resultate îmbucurătóre.

Casul de faţă, despre care mi-am luat libertatea a scrie, ne dovedesce destul de clar cele mai sus dise.

In general dis poporul, care desconsideră biserica şi şcóla, aceste preţióse comorĭ, acela, care nu are inimă, interes şi dragoste de jertfire pentru înflorirea acestor două instituţiunĭ naţionale, acela însuşĭ îşĭ subscrie sentinţa de mórte.

Insufleţirea şi în consecinţă, interesul viu şi simţul de jertfire al poporului român pentru biserică şi şcólă a fost şi este o însuşire cardinală a lui.

Este necesar, ca conducĕtorii poporului nostru, preoţiĭ şi învĕţătoriĭ, sě caute tóte mijlócele posibile de a îndemna atât cu cuvêntul, cât şi cu fapta pe popor pentru însufleţirea şi potenţarea simţului de jertfire pentru biserică şi şcólă. Décă preoţiĭ şi învĕţătoriĭ sunt la culmea chemăriĭ lor, atuncĭ poporul prosperéză pe di ce merge.

Un rol important au aceştĭ factorĭ amintiţĭ şi la formarea şi înfiinţarea de diferite scopurĭ. Este sciut, că aceste societăţĭ séu reuniunĭ cu scopurĭ de binefacere dau dovadă de progres şi înflorire şi de câte-orĭ audim séu cetim prin gazete, că în cutare comună s'a înfiinţat vre-o reuniune séu de înmormântare séu pentru ajutorarea celor lipsiţĭ, séu pentru înfrumseţarea sfintei bisericĭ, pe scurt, societăţĭ séu reuniunĭ de binefacere, e semn de progres, e semn de un viitor mai fericit.

Acum venind a descrie modul şi chipul înfiinţării *reuniunei de femei din comuna Feldióra*, cu mulţămită datorim învĕţătorilor actualĭ I. Sporea şi N. Ilie, a căror activitate nu se mărginesce numai între păreţiĭ şcólei, ci şi în mijlocul nostru a poporului, contribuind şi căutând tóte mijlócele întru înaintarea nóstră în tóte cele bune şi salutare.

Prin multă străduinţă şi zel li-a succes cu ajutorul femeilor a forma şi înfiinţa o reuniune de femei, cu sublimul scop de a înfrumseţa biserica. După informaţiunile ce le am, reuniunea numĕră peste 50 de membre.

Cred că e un lucru destul de important a arăta felul şi modul cum s'a înfiinţat reuniunea din cestiune. In 17 Nov. st. v. femeile la apelul învĕţătorilor s'au adunat în număr de peste 30 în edificiul şcólei, unde şi cu care ocasiune învĕţătorul dirigent I. Sporea prin o vorbire însufleţitóre indică scopul, pentru care au fost învitate şi le pune la inimă a urma şi dênsele esemplul altor comune şi femei şi a-se constitui într'o reuniune. Vorbesce apoi învĕţătorul N. Ilie despre rolul femeiĭ în societate şi le învită şi dênsul a îmbrăţişa cu căldură acésta idee şi a pune basa unei reuniunĭ.

Femeile presente cu insufleţire se declară învoite pentru înfiinţarea unei reuniunĭ cu scopul de a înfrumseţa biserica, şi decid, ca pe Dumineca din 21 Nov. st. v. sě se întrunéscă din nou în şcólă pentru a-se înscrie de membre, plătind totodată şi taxa de 2 cor.

In 21 Nov. s'a şi întrupat acéstă idee a înfiinţăriĭ reuniunei, întrunindu-se de astădată peste 50 femei dintre cele mai fruntaşe.

Pentru scopul amintit s'au înscris peste 50 femei contribuind fie-care cu taxa de 2 coróne, ér altele cu taxe mai marĭ. Intre acestea merită cea mai mare recunoscinţă şi mulţămită stimata dómnă Mariţi Muntean din Braşov, care pentru acest scop s'a înscris ca membră fundatóre a reuniunei, contribuind cu frumósa sumă de 100 cor. In total s'au incassat 250 coróne, carĭ s'au depus spre fructificare la filiala „Albina“ în Braşov.

Am remarcat la acéstă adunare a femeilor pe d l Dr. T. Sbârcea, I. Macaveiu, I. Vlădărean şi alţĭ fruntaşĭ, carĭ se interesézâ de binele şi salutea poporului. La încheerea adunăreĭ d-l Dr. T. Sbârcea prin o vorbire bine simţită uréză reuniunei înflorire şi prosperare.

In Dumineca din 28 Nov. a fost prima adunare generală, în care s'au cetit statutele şi s'au înaintat Veneratului Consistor spre aprobare.

Onóre şi laudă merită femeile române din Feldióră împreună cu învĕţătoriĭ, pentru acéstă vrednică faptă.

Un participant.

Representaţiunĭ şi petrecerĭ.

Corul bisericei române gr. or. din *Braşovul vechiŭ* va da Joi în 19 Ianuarie n. (Bobotéză) o producţiune musicală teatrală împreunată cu dans în sala hotelului „Orient“ Nr. 1. Inceputul la $7^1/_2$ séra. Corurile le va dirigia d-l St. C. *Voicu*, absolvent al conserv. din Bucurescĭ şi dirigent al cor. bis. Intrarea de persónă 1 cor. Studenţĭ 80 banĭ. Contribuirile peste taxă se vor publica. *Programul:* 1) Musică. 2) a) Câţĭ în Christos şi b) Pre tine te lăudăm, cor mixt. 3) Rĕsboiul, de Coşbuc, declamaţiune. 4) Noua călugăriţă, de *** 5) „Serenadă“, solo de violină, esecutat de St. C. *Voicu*. 6) Hora Griviţa, cor bărbătesc. 7) Ţiganul la tîrg, dialog recit. de G. Popoviciu şi C. Cârstea. 8) Vlăduţul mamei, comedie. După producţiune se vor juca „Căluşerul“ şi „Bătuta“.

— Măestri românĭ din *Brad* aranjéză la 8 Ianuarie n. (a doua di de Crăciun) o petrecere la Hotelul central din numitul oraş.

— Reuniunea română de cânt şi musică din *Lugoş* va da la 13 Ianuarie n. un concert sub conducerea d-lui dirigent Ioan *Vidu* în pavilionul otelului „Concordia“. Program: 1) D. S. Kiriac: Morarul, cor mixt. 2) Gordigiani-Vidu: Fetiţa din Toscana, cor mixt. 3) Alexandri: Grui Sânger, decl. de I. Harambaşa. 4) Vidu: Dunărea, cor mixt, solĭ şi acomp. de piano de d-na Maria *Branisce*. 5) Schubert: „Sonata“, violină şi pian de d-şórele Ella *Ioanoviciu* şi Emiţi *Avramescu*. 6) Vidu: a) Nu-mi place E. Candella. b) Ochĭ albastri, corurĭ mixte. 7) I. Vidu: „Negruţa“ cor mixt.

— Inteligenţa română din *Mediaş* şi împrejurime cu concursul mai multor învĕţătorĭ aranjéză la 9 Ianuarie n. în sala hotelului „Traube“ o petrecere cu joc şi teatru. Rolurile vor fi interpretate de: N. David, Lucreţia Făgeţian, I. Mihu, I. Dop, D. Marcan, Elena Munteanu şi G. Munteanu.

— Secţia industrială a reuniunei economice din *Orăştie* va da la 8 Ian. n. o representaţiune declamatorică teatrală în sala hotelului „Transilvania“. Rolurile vor fi interpretate de: G. Suciu, Auuţa Berian, Ana Boier, Maria Martin, N. Groffu, C. Budoiu, G. V. Bidu, N. Oprişiŭ, N. Botariu, Al. Ionel, Aug. Deacu, P. Grozavu.

— Corpul înv. de la şcóla gr. or. din *Sělişte* va aranja cu elevii şcólei o producţiune la 8 Ianuarie n. în sala festivă a şcólei din localitate.

Literatură.

„**Crâşma lui moş Precu**“ şi alte câteva povestirĭ de M. *Sadoveanu*. Editura institutului grafic „Minerva“ Bucurescĭ. Un volum de 257 paginĭ (17 cóle). Preţul 2 Lei.

Intre prosatorii tinerĭ d-l M. Sadoveanu ocupă un loc de frunte. Cetitorii noştri au avut ocasiune a-se convinge şi a gusta stilul escelent şi fondul serios naţional al scrierilor lui Sadoveanu din numerósele reproducerĭ din „Sĕmĕnătorul“. Coperta volumului are o ilustraţie originală, specialitatea institutului »Minerva«, care şi-a pus drept problemă ca scriitorii bunĭ sě se presente publicului cetitor într'o formă esternă alésă, vrednică de a ocupa loc pe masa orĭ cărui salon.

— „**Din viéţa marinarului**“. Nuvele de Gh. A. *Theodoru*. Editura „*Minervei*“ Bucurescĭ. Preţul 1 leu 50 banĭ. Un volum drăgălaş de 244 paginĭ (16 cóle). Pe copertă o ilustraţie originală corespundĕtóre textului. Are următórele capitole: 1) Studiu introductiv, 2) Sbucium şi mórte, 3) Vijelie şi vijelie, 4) Un incendiu la bord în mijlocul măriĭ, 5) In faţa morţii, 6) 24 óre la larg, 7) Din Londra în America de sud. — Chili. — Un marinar de profesie îşĭ descrie aicĭ amintirile şi păţaniile într'un stil frumos. Volumul umple un mare gol în literatura nóstră, unde subiectele de marină au fost până acum aprópe neexploatate.

Cei-ce se plângeau, că literatura nóstră beletristică e săracă, — acum n'au decât sě-şĭ procure bogatele şi eftinele ediţiunĭ, ce apar aprópe dilnic la institutele nóstre de editură şi cu deosebire la „*Minerva*“. Volumele acestea se pot cumpĕra de la orĭ-ce librărie românéscă. Pentru Crăciun nicĭ că s'ar pute cadourĭ mai preţióse pentru prietenĭ şi cunoscuţĭ.

— „**Transilvania**“ organul „Asociaţiunei“ Numĕrul VI. Anul 35 a apărut acum cu următorul sumar: 1) Apel pentru unificarea ortografiei române, după care urméză regulele ortografice şi glosarul publicat de Academie, 2) Principiile artei moderne de Dr. Iosif Blaga (conferinţa cetită la adunarea de la Timişóra), 3) Comunicărĭ de Ilie Minea, 4) Bibliografie. (Recensiunĭ scurte şi substanţiale). In sfîrşit urméză Analele.

ULTIME SCIRI.

Londra, 5 Ianuarie. „Agenţia „Reuter“ primesce din Port-Arthur scirea, că în oraş se află 10,000 cetăţenĭ şi 25,000 combatanţĭ, dintre combatanţĭ 20,000 sunt rĕniţĭ şi bolnavĭ. Nu s'au aflat decât 80,000 tone cărbunĭ şi puţine provisiunĭ. Muniţiunea lipsa cu totul şi din causa acésta a capitulat cetatea. Japonia a pierdut în timpul asediului de 11 *peste 50,000 de ómenĭ* la Porth Arthur. Intrarea formală a Japonesilor în cetate va fi la 6 Ianuarie. *Stössel* e bolnav, *Nogi* încă a îmbĕtrânit formal şi abia se mai mişcă şi el.

Newyork, 5 Ianuarie. Presidentul Statelor Unite *Rossewelt* a oferit Rusiei bunele sale servicii de interventie pentru pace. Ambasadorul rus *Cassini* a declarat însě, că Rusia va continua rĕsboiul.

*) Protestul l'am primit, însě din causa lipsei de spaţiu vom reveni asupra lui numai într'un numĕr viitor de Duminecă. — Red.

Dărĭ de sémă.

D-niĭ I. Haizea, George Fuciu și Romul Puica din **Cohalm** constată, că cu ocasiunea producțiunei aranjate la 28 Aug., au întrat la cassă ca taxă de întrare și suprasolvirĭ suma de cor. 134 și 30 b. din care s'a spesat 116 cor. 76 b., rĕmânênd venit curat 17 cor. 54 b., care sumă s'a dat fondului pentru înființarea unei reuniunĭ de cântărĭ.

— Cu ocasiunea producțiunei teatrale aranjate la 28 Aug. în **Vad** au întrat la cassă 93 cor. 80 b., din care s'au spesat 87 cor. 80 b. Restul de 6 cor. s'au adaus la fondul coriștilor de acolo. — George *Ursu* cassar, Oct. *Popp* controlor.

— Cu prilejul producțiunei teatrale împreunată cu dans, ce s'a aranjat la 13 Aug. în **Bucium-Șasa** au întrat ca contribuirĭ peste taxa de întrare dela d-niĭ: Dr. Zosim Chirtop, adv. în Câmpeuĭ, 17 cor.; Dr. Liviu Micșa, adv. în Deșiŭ, 8 c. 40 b.; Dr. Ștefan C. Pop, adv. în Arad, 6 cor.; Dr. George David, adv. în Abrud, 3 cor. 40 b.; Sim. Dandea, contabil în Bucium și N. N. câte 2 cor.; Nic. David, Nicolae Macaveiu și Ionuț Macaveiu din Bucium-Șasa, câte 1 cor.; M. Macaveiu și N. Danciu, din Bucium, câte 80 b.; Maria Țandreu, Bucium, 60 b., Balea, cleric din Cărpeniș și I. Ieszkely, poștar în Bucium, câte 40 b.; Nic. David, contabil în Bucium, Ir. Coroiu, comerciant și N. N. din Bucium câte 20 b. Au mai contribuit după prima producțiune dela S.-Petru fără a participa: d-l Dr. Laurențiu Pop, adv. în Abrud 5 cor. — Ariton M. *Popa*, președ. com. aranjator.

— Cu ocasiunea petrecerei de vară aranjată la 10 Aug. în **Reghinul săsesc** s'au încassat ca taxe de întrare și contribuirĭ peste taxă suma de 375 cor. 30 banĭ, și 5 lei. S'a spesat 203 cor. 38 b. Venit curat 172 cor. 2 banĭ, care s'a dat bisericei gr. cat. de acolo. — Petru *Uilacan*, președinte, Iosif *Șipos* cassar.

— La petrecerea din 1 Sept. aranjată de tinerimea academică din ținutul **Năsĕudului** s'au încassat ca taxe de întrare, ca contribuirĭ peste taxe și ca contribuirĭ dela mai multe persóne, carĭ n'au participat, suma totală 229 cor., s'au cheltuit 141 cor. 56 b., venitul curat de 87 cor. 34 b. s'a predat direcțiunei gimnasiului din Năsĕud pentru „Masa studenților“. — *Comitetul aranjator.*

— D-niĭ Moise *Birtolom* și Ioan I. *Handrea* constată, că cu ocasiunea representațiunei declamatorice teatrale dată în **Lăscud** la 6 Noemvrie s'a încassat ca taxe de întrare și ca contribuirĭ peste taxă suma de 123 cor. 80 b. S'a spesat 52 cor, 30 b., ér restul de 70 cor. 30 b. s'a predat curatoratului bisericei.

— D-l Ioan *Morariu* secretarul Reuniunei meseriașilor românĭ din **Bistrița** aduce la cunoscință, că cu ocasiunea representațiunei teatrale dată acolo la 27 Noemvrie s'au încassat 167 cor. 40 b., s'au spesat 108 cor. 6 banĭ, venit curat 59 cor. 34 b. La fondul steagului a întrat separat suma de 9 cor. 52 b.

— Următoriĭ domnĭ, au binevoit a contribui la succesul material al producțiunei aranjate de tinerimea română din **Zĕrneștĭ** în diua de Sf. Marie:

Nicolau Garoiu, adv. 10 cor., Dr. Iancu Mețian 10 cor., D-na Saidl, Bucurescĭ, 2 cor., D-na George Ilie, Rêșnov, 1 cor., B. Bude, învĕț. dir., 2 cor., Aron Pană 2 cor., Prehal, funcționar la fabrica de celuloză 5 cor., D-na Kopacz 4 cor., Costi Ianoviciu 3 cor., D-na Binder 4 cor., K. Kautny 8 cor., N. Micudă 2 cor., Dr. Trnovsky 4 cor., Voiculețu 1·20 cor., I. Dan, protopop, 6 cor., Al. Kopony, directorul fabricei, 5 cor., E. Curișau 2 cor., Fărcaș, compt. 2 cor., Nicodim Dan 2 cor., Valeriu Pană 2 cor., Andrei Șenchea 3 cor., Iarca Șona 2 cor., G. Cutean 1 cor., Recker înv. 2 cor., Miklos 1 cor., Istvánfi 1 cor., Gönczi 1 cor., Ioan Vodă, notar, 5 cor., Nic. Sperchez, învĕț., 3 cor., I. Minea 1·20 cor., Nic. Lupu 2 cor., Dr. Ioan Dobre 2 cor., G. Jinga 1 cor., Ioan Coleș, primar, 3 cor., Ioan Stravoiu, paroch, 6 cor., Ioan Sperchez, înv., 2 cor., Stefan Stf. Mețian 2 cor., Ștefan Dobrean 2 cor., I. Comșa Baiu 2 cor., Stef. Bulmez 2 cor., Iacob Oratie 1 cor., Radu Mețian 2 cor., H. Vestem 2 cor., Ioan Nema 2 cor., Bardoczy 2 cor., Dr. Oskár Hamorsky 5 cor., Nic. Runceau, înv., 2 cor., Horváth 1 cor., Kopacz I. 1 cor., D-șóra Iustina Dan, înv., 2 cor., Ioan Comșa, com. 2 cor., Paraschiva Isac 1·20 cor. Mai mulțĭ la olaltă 5·30 cor. — Zârneștĭ, 26 August v. a. c. — *Tinerimea rom.*

MULTE ȘI DE TÓTE.

O jucărie de Crăciun.

In anul acesta publicul londones a căpĕtat de Crăciun și anul nou o jucărie cu adevĕrat prețiósă din punctul de vedere scientific: e un borcan cubic cu o comunitate de furnicĭ.

Borcanul e de un picior quadrat ér furnicarul are o adêncime de un sfert de țol. Pămêntul întrebuințat e un amestec, pe care cresc ciupercĭ. Furnicarul cuprinde vr'o 200 de furnicĭ lucrătóre. Prețul e de aprópe 15 francĭ.

Domnul, căruia i-a venit ideia de a aduce furnicarele acestea în piéță audise o prelegere a unui entomolog, care a arătat un asemeменea furnicar și a fost rugat de femei nobile ca sĕ le procure și lor câte unul.

Prin copacul Borcanului se pot vedé furnicele, carĭ au fost luate de pe livedĭ, mișcându-se și lucrând. Ele își fac de sus în jos un drum, care duce la camera principală; de aicĭ trei cărărĭ principale duc în locașul interior, în mijlocul căruia se află trei stîlpĭ. In fundul acestui loc se află iatacurile copiilor, unde tînăra generație e apărată de vătămare.

Furnicile își au „vacile“ lor proprii, carĭ sunt conduse de lucrătóre la păscut. Cu ajutorul unei lupe, se pot vedé insectele ce servesc ca vacĭ aședate într'o boltă din care ies capetele, ele nu trebue sĕ umble libere ca celelalte. Unele furnicĭ stau împreună în grupurĭ ca și cum ar discuta noutățile dilei, altele umblă cu sarcinĭ pe drumul principal, altele încă sunt ocupate.

Un asemenea furnicar ar dura șése anĭ, nu se dă hrană insectelor decât de patru orĭ pe an, un furnicar dăruit la Crăciun trebue prevĕdut cu hrană în April, când se adaugă o linguriță de apă și un vîrf de cuțit de miere. Temperatura nu supĕră pe furnicĭ și ele lucréză diua și la lumină artificială.

*

Liga virginelor bĕtrâne.

Un numĕr de fete nemăritate din Bristol au făcut din necesitate o virtute și au fundat „Liga virginelor bĕtrâne“.

In adunarea constitutivă, care s'a ținut dilele acestea, secretara ligei a emis părerea, că décă fetele rĕmân nemăritate, ele sunt pe calea fericirei. S'au adoptat apoi următórele statute:

1) Tóte membrele trebue sĕ fie în vîrstă de 17 până la 30 de anĭ, sĕ pórte haine lungĭ și sĕ se friseze. Membrele sunt învitate a-se îmbrăca în mod cât sĕ póte mai atrăgĕtor și a fi în manierele lor cât se póte mai mult domnișóre.

2) Membrele sunt obligate: a) a fi cu totul indiferente fața de bărbațĭ, b) sĕ urască amorul și căsĕtoria.

3) Membrele sunt obligate de a recomanda cu tótă stăruința liga și avantajele ei fetelor tinere, carĭ pot deveni victimele rătăcirilor amintite la punctul 2.'

4) Fie-care membră trebue sĕ fie în situațiunea de a-șĭ puté agonisi singură existența, așa ca sĕ nu fie silită a-se căsători.

Secretara recunósce, spre marea ei părere de rĕu, că nu e ușor de a căpĕta membre nouĕ. — O credem.

*

Cât face pĕrul unei femei?

Tribunalul din Paris s'a ocupat dilele acestea cu gréua cestiune: cât face pĕrul unei femei?

Dómna de la Calle, o apariţiune a salónelor din Paris, cunoscută atât prin frumsețe cât și prin bogăția ei, s'a dus — sunt acum câteva lunĭ — la un friser din piéța Vendôme pentru a-se frisa și a-șĭ spăla capul.

Friserul a întrebuințat pentru acéstă procedură benzină parfumată. De odată se întîmplă o esplosie și frumosul pĕr al dómnei de Calle era în flacărĭ. Friserul rĕmase înmărmurit, pe când nenorocita țipa de spaimă și nĕcaz. Din fericire o calfă a friserului avù presența de spirit și aruncă peste capul dómnei de la Calle o jachetă și stinse astfel flacăra. Ea însĕ pierdù pĕrul, deși nu mai suferi nicĭ o altă arsură și reclamă contra friserului cerênd 50.000 francĭ despăgubire Tribunalul i-a acordat însĕ numai 5000 francĭ.

*

Femeile englese în funcțiunĭ publice.

Din o statistă englezéscă estragem următórele date interesante, cu privire la funcțiunile publice, în carĭ se află numeróse femei englese:

In Anglia fac praxă 212 femei medice, 140 dentiste și 3 femei, carĭ ocupă funcțiunea de medicĭ de vite. Cu funcțiunea de esecutorĭ la tribunale și judecătorii se îndeletnicesc 387 femei. 1219 dame se ocupă cu literatura scriind romane, novele poesii etc., dintre carĭ 23 se bucură de un renume óreșĭ-care literar. 3699 dame se ocupă cu pictura, între carĭ 212 femei, carĭ sunt artiste în văpsirea și colorarea odăilor și a firmelor de prăvălii. 2280 fete și femei se ocupă cu rolul de a sta „model“. 78,000 sunt îngrijitóre de bolnavĭ, 55.784 femei sunt angajate ca funcționarĭ în diferite birourĭ. Urméză apoi 382 „Comis vojageurĭ“ de gen femenin, între carĭ 94 femei, carĭ călătoresc din oraș în oraș în afacerĭ de vin (!), 58 zarafĭ femei, 265 cantoniere la căile ferate, 219 ciocli, 8 vizitii-femei de omnibusurĭ și 660 vizitii la alte trăsurĭ și cărușe. In fine 54 hornarĭ, 4 căldărărese, 6 ferarĭ de arme, 316 faurĭ și covacĭ, 440 băieșe, 3 măcelarĭ și 1317 dogărițe. In statistică nu sunt introduse miile de lucrătóre în fabricĭ.

*

Mórtea celui mai bogat om din Egipet.

In Cair a murit în 21 Dec. n. a. c. cel mai bogat om din Egipet cu numele *Menșaui Pașa*, care din țĕran simplu ce a fost, a ajuns se fie proprietarul provinciei egiptene Kerașpeh. Din viéța acestui bogătan se povestesce următorul episod, care s'a petrecut acum doi anĭ: Pe moșia Khedivului Raglieh se furaseră acum doi anĭ doi taurĭ din cei mai frumoșĭ. Menșaui Pașa, prietin intim al Kedhivului, aflând despre acésta, s'a obligat a căuta pe hoțĭ și după-ce i-a prins, i-a încuiat. Hoții, doi țĕranĭ, negând sĕvîrșirea acestei fapte, au fost bătuțĭ de însușĭ Menșaui Pașa și apoi din nou internațĭ în temniță.

Autoritățile englesescĭ n'au fost de loc mulțămite cu acéstă procedură, ba din contră l'au osândit pe Menșaui Pașa conform legilor penale la 3 lunĭ temniță grea. Aflând despre acésta Menșaui Pașa, a căutat în chip și mod sĕ scape de acéstă pedépsă și vĕdênd, că autoritățile englese nu vréu sĕ-l achite, a rugat sĕ se aducă un mare cântar, promițênd că va da atâta aur, cât vor cântări taurii furațĭ.

Englesii însĕ nu s'au învoit nicĭ cu acésta și Menșaui Pașa a trebuit sĕ stea închis 3 lunĭ.

Despre Menșaui Pașa se mai spune, că a fost cel mai mare bine-făcĕtor din țéra sa și că donațiunile sale de milióne pentru scopurĭ de binefacere nu erau lucrurĭ rare. Acum 22 anĭ, când a fost rĕscóla cea mare a indigenilor contra Europenilor, dênsul s'a întrepus pentru aceștĭ din urmă. Din causa acésta a fost și decorat de către statele europene. A avut nu mai puțin decât 42 decorațiunĭ.

*

De ce sunt Japonesii micĭ de statură?

După cum se scie, Japonesii sunt de-o statură fórte mică. Așa un om, care e de o înălțime de 1 metru și 60 de centimetri, acela e un adevĕrat uriaș. Ca sĕ vindece bóla acésta națională, au strîns nu de mult un congres, la care au luat parte cei mai marĭ învĕțațĭ ai Japoniei. Domnii aceștia apoi au găsit, că ce e causa de omul japones e așa mic. Anume Japonesul nu șéde ca noi pe scaune, ci stă cu piciórele încrucișate pe un fel de rogojină: acesta le e felul de a ședé. Acésta are mai cu sémă la bĕețĭ de urmare, că sângele nu póte circula liber în tóte părțile trupului și așa, mai cu sémă părțile inferióre ale trupului, picióreIe, nu se pot desvolta pe deplin, nu țin pas cu desvoltarea celorlalte părțĭ ale corpului. Congresul a cerut guvernului ca barem din școlĭ sĕ se scótă scaunele de trestie și rogojinile; prin acésta ei cred sĕ se înlăture pericolul.

*

Cerșitorul și domnul.

Un domn se apropie de un cerșitor, pe care avea obiceiul sĕ-l miluéscă. Dându-i gologanul, îi dise:

— Dér erĭ nu te-am vĕdut.

— O, domnule — îi rĕspunse acesta cu óre-care mândrie, — Dumineca nu lucrez, fiind-că țin la repausul dominecal...

*

Intre femei.

D-na *A.*: Bărbatu-meu mĕ chinue, mĕ lovesce, acésta e adevĕrat, dér nu e așa rĕu pe cât pare, căcĭ la urma urmelor, are o inimă bună...

D-na *B.*: Care însĕ *bate* prea tare!

Călindarul Plugarului.

In editura tipografiei A. *Mureșianu* a apărut **„Călindarul Plugarului“** pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca și în anii trecuțĭ, așa și în anul acesta — al treisprędecelea al esistenței sale — „*Călindarul Plugarului*“, fidel numelui sĕu, întră în casele cărturarilor și ómenilor noștri de la sate și orașe, ca prin învĕțăturile și povețele din ramura economiei sĕ le îmbogățéscă cunoscințele și sĕ-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică. In afară de acésta, cei carĭ se vor grăbi a-șĭ procura „*Călindarul Plugarului*“, vor mai avé prilegiŭ de a-șĭ petrece câte-va óre vesele și senine, cetind bucățile alese și instructive din partea literară și distractivă, anecdote în prosă și versurĭ, glume, povețe și diverse.

Conținutul „*Călindarului Plugarului*“ este următorul:

Cronologia anului. — Regentul anului. — Sĕrbătorile și alte dile schimbătóre. — Calculul sĕrbătorilor mai marĭ. — Posturile. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturĭ despre lucrările, ce are sĕ le facă economul, care ține sĕ-șĭ pórte economia după tóte cerințele. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau îndrumărĭ cu privire la regulele de observat la trimiterea de scrisorĭ, banĭ și pachete. — In rubrica despre timbre și taxă, se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiunĭ, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e și de rêndul acesta fórte bogată. După datele oficióse și de nou îndreptate și publicate de ministeriul de comerciu, se arată têrgurile libere din Ardeal, Bănat și țéra ungurésca, cu observațiunile necesare; apoi têrgurile din Bucovina și Ungaria, precum și têrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călindarului cuprinde următórele articole din ramura economiei: *Cunóscerea pămêntului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura rațională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Ingrijirea și pregătirea pămêntului în școla de pomĭ*, de A. Bolodr; *Cultura macului.*

In *partea literară* se publică: „*Groșița, care i-a adus noroc*“. o frumósă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniță); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; Legenda »*Stefan cel Mare și îngerii*«. Urméză *Anecdote poporale și Glume*, de Marion, Speranță și alțĭ scriitorĭ, în versurĭ și prosă.

-- O ilustrațiune representând vechea cetate a Huniadeștilor.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive pentru viéța economică și casnică. Câte-va *sfaturĭ din ale bucătăriei și Diverse.*

Partea restantă cuprinde anunțurĭ pe mai multe paginĭ.

Călindarul Plugarului costă esemplarul **44 banĭ** + porto, și se vinde la Tipografia A. *Mureșianu* Brașov. Abonații diarului nostru pot sĕ procure călindarul și de-odată cu reînoirea abonamentului la fóia nóstră.

Domnii abonaţi ai fóiei nóstre, carĭ nu şi-au reînoit încă abonamentul sunt rugaţi a-l reînoi cât mai curând ca sĕ nu li se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Sĕ nu pregete nimeni într'o cestiune atat de gingaşe a se presenta odată în persónă, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poţĭ afla puctual locul, causa, rĕspândirea şi starea bólei, orĭ cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe basa acestei esaminărĭ poţĭ cu siguranţă afla şi calea, pe care ajungĭ la videcarea rĕului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-şĭ împiedeca ocupaţiunile. Décă cine-va nu póte veni în persónă, atuncĭ sĕ-şĭ descrie bóla cu deămĕnuntul şi după ce va fi esaminată, va primi desluşirile de lipsă şi leacurile trebuincióse pe lângă ţinerea în cel mai mare secret. In scrisóre pune marcă de rĕspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuitor şi curăţitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerépesi-út 10) unde cu bună voinţă şi conscienţiositate capĕtă orĭ cine (bărbat séu femee) desluşirĭ asupra vieţii secsuale, unde i-se curăţă sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bólă şi sufletul de chinurĭ.

Fără conturbarea ocupaţiunilor dilnice Dr. Palócz vindecă de anĭ de dile cu siguranţă, repede şi din fundament cu metodul séu propriu de vindecare şi casurile cele mai neglijate, bólele de beşică, de ţeve, de testicule, de şira spinărei, de nervĭ, urmările onaniei şi ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele şi tóte bólele ce se ţin de organele secsuale femeescĭ. Pentru femei e sală de aşteptare şi întrare separată. Consultaţiunile le dă însuşĭ Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiadĭ).

Adresa **Dr. Palócz**, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Publicaţiune de licitaţie.

Edificarea casei parochiale din comuna Feldióra, protopresbiteratul Braşovului se va da în întreprindere pe calea licitaţiunei minuende în 9/22 Ianuarie 1905 la órele 11 a. m. în sala de şedinţe a comitetului parochial.

Preţul de strigare e de 6000 coróne.

Licitanţii au sĕ subscrie condiţiunile înainte de începerea licitaţiei şi sĕ depună vadiul de 10% din preţul strigării.

Plata preţului edificării va urma în trei rate egale şi adecă: prima rată se va plăti la începutul lucrului, a doua la punerea edificiului sub coperiş şi a treia după colaudare.

Comitetul parochial îşĭ susţine dreptul a putea alege pe orĭ şi care din licitanţĭ fără considerare, décă e acela minus oferent.

Vadiul oferentului, cu care se va încheia contractul va rĕmâné ca cauţiune după colaudare încă 6 lunĭ.

Planul şi pretimunariul împreună cu condiţiunile de licitare se pot vedé orĭ-când la epitropia parochială din Feldióra.

Comitetul parochial.
Feldióra, în 5 Ianuarie 1905.

Stefan Taus, preşedinte. 1—3.,1601 *Ioan Tăban*, epitrop.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAŢIUNE

referitor la fassionarea veniturilor aparţinătóre la darea de venit de cl. IV.

Amploiaţiĭ de stat, amploiaţiĭ judecătoreştĭ, amploiaţiĭ vre-unei fundaţiunĭ comune, oficianţiĭ comunalĭ, oficianţiĭ bisericescĭ, oficianţiĭ unei societăţĭ, séu oficianţiĭ privaţĭ, oficialĭ, cancelistĭ, personal c-rĭ în luna Ianuarie 1905 trag leafă fixă séu pensiune, gratificaţiune orĭ taxe de onóre; vĕduvele carĭ trag pensiune, séu gratificaţiune, conducĕtoriĭ de prăvăliĭ, carĭ sunt aplicaţĭ constant, ingrijitoriĭ, manipulatorĭ, comptabili, cassarĭ şi peste tot tóte acele calfe şi toţĭ lucrătoriĭ auxiliariĭ carĭ au leafă lunară mai mare de 80 cor., precum şi preoţiĭ, carĭ au leafă fixă, profesorĭ, învĕţătorĭ, instructorĭ, scriitorĭ, artiştĭ, servitorĭ de cancelarie etc. sunt obligaţĭ ca sĕ indice în fóia de fassionare, ce li se va trimite gratuit, venitul aparţinătoriŭ în darea de venit de cl. a IV, afară de aceea direcţiunile întreprinderilor şi a institutelor, primăria, cassa, proprietarii de pămênt séu de prăvăliă, de la care contribuabiliĭ îşĭ trag plata, încă se pot obliga, ca despre persónele aplicate la dênşiĭ séu în prăvălia lor, sĕ înainteze o listă cu numele şi plata respectivilor la comisia pentru statorirea dării.

Plătitorii de dare au sĕ arete în fóia de fasionare pe basa datelor din a. c. séu a anului antecedent peste tot leafa ordinară. pensiunea, gratificaţiunea séu competinţa de onóre, cu un cuvênt tóte acelea venite, carĭ le trag în urma orĭ şi cărui serviciu împreunat cu oficiul lor, fie 'n banĭ gata, séu în naturalii, séu în alte beneficii.

De sub fassionarea acestor venite nu sunt scutite nicĭ chiar acele competinţe, pentru carĭ nu se plătesce dare, deóre-ce numai persónele competente de a statori şi prescrie darea sunt chiemate de-a judeca, că vre-un câştig óre-care în banĭ gata séu un venit în naturalii séu alte venite cad în sfera dării de venit de cl. IV, séu nu.

Prin fassionare falsă a venitelor aparţinĕtóre dării de venit de cl. IV cu intenţiunea de-a păgubi statul (§ 31 din art. de lege XXIX 1875) se comite transgresiune în contra venitelor statului, care se pedepsesce 1—8 orĭ cu suma cu care a voit sĕ păgubéscă statul. Suma care o constatează definitiv organele competente pentru statorirea dării, sĕ consideră drept sumă cu care s'a păgubit statul, oficianţiĭ întreprinderilor publice carĭ sunt deobligate a da socoteala publică, asemenea şi cei a Reuniunilor nu fasionează, ci întreprinderile şi reuniunile respective sunt obligate a fassiona venitele acelora, de a încassa dela dênşii darea de venit aruncată şi de-a o plăti la cassa statului în quartale de an.

Ofiţerii, oficianţii şi amploiaţii, carĭ îşĭ trag plata de la stat seau de la cassa vre-unei fundaţiunĭ publice manipulată de stat, nu sunt obligaţĭ sĕ fassioneze, darea de venit a acestor contribuabilĭ o statoresce oficiul financiar şi o incasează în cassa comună prin detragerĭ lunare.

Deacă cine-va are mai multe venite carĭ aparţin dării de venit de classa a IV., atuncĭ tóte aceste venite se contrag şi după suma contrasă se prescrie darea de venit de cl. a IV-a.

Brassó, 1904 Decemvrie.

Perceptoratul orăşenesc

Nr. 10489—1904.

PUBLICAŢIUNE

referitóre la fasionarea venitelor aparţinĕtóre la darea de câştig cl. a III.

Contribuabiliĭ sunt obligaţĭ de a fasiona până în **20 Ianuarie 1905** venitul curat după câştigul sĕu afacerea sa, pe timpul celor 3 anĭ premergătorĭ ai anului de dare, séu dacă afacerea nu ar exista de atâta timp, atuncĭ venitul curat pe timpul dela înfiinţare, adecă pe timpul existenţei aceleia. Ca câştig curat sĕ consideră partea acea a veniturilor din afacere séu ocupaţiune, care restéză după ce se detrag spesele necesare pentru continuarea afacerii séu a ocupaţiunii; acelea spese însă a proprietariului afacerii séu peste tot a plătitoriului de dare, carĭ nu sunt în legătură nicĭ cu afacerea, nicĭ cu ocupaţiunea, ci se recer séu pentru susţinerea sa, séu a familiei — nu vin detrase din venitul agonisirii.

Décă cineva trage venit din mai multe intreprinderĭ şi isvóre de agonisire séu de venit, este deobligat de a fasiona separat despre fieşte-care intreprindere, afacere séu agonisire.

Acei plătitorĭ de dare, carĭ lucréză cu calfe, trebue se alătureze la fasiune şi o listă despre lucrătorĭ, în care e de-a se induce prompt numele respectivilor, diua întrării în serviciu şi leafa lunară séu anuală.

Acel plătitor de dare. care întră în şirul plătitorilor a dării de venit de cl. a III. numai după conscrierea contribuabililor şi a obiectelor de dare, este obligat sĕ-şĭ înainteze fasiunea în decurs de 2 lunĭ de dile, numĕrate dela diua deschiderii afacerii sale, supuse dării.

Listele pentru fasionarea venitelor aparţinĕtóre dării de venit de cl. a III., precum şi a calfelor aplicate în afacere, se dau plătitorilor de dare gratis din partea antistiei (preceptoratul orăşĕnesc).

Cei ce fasionéză sunt obligaţĭ a împlea tóte rubricile din listă, şi ca dovadă că singuraticele date le-au comunicat punctuos şi conscienţios, în loc de jurămênt î-şĭ dau cuvîntul de onóre ca cetăţan, î-şĭ subscriu numele, adăugênd diua şi locul.

Acésta fasiune trebue subşternută antistiei comunale (perceptoratului orăşĕnesc) în decursul terminului mai sus amintit.

Toţĭ acei plătitorĭ de dare, carĭ cu ocasiunea conscrierii contribuabililor şi a obiectelor de dare, fasionéză fals în scris séu verbal despre afacerile, intreprinderile, câştigurile şi isvórele de venit, cu scopul de-a păgubi statul, séu denégă acestea, séu î-şĭ baséză fasiunea pe date a căror falsitate se póte documenta, prin denegarea în parte, séu peste tot a singuratecelor obiecte de dare, comit transgresiune în contra venitelor statului şi se pedepseşte în sensul §-i 100, al art. de lege XLIV. din 1883.

Brasso, 1904 Decemvrie.

Perceptoratul orăşĕnesc.

Nr. 1 489 1904.

PUBLICAŢIUNE

referitóre la fassionarea venitelor din camete şi rente.

Venitele, carĭ cad sub darea de camete şi darea de rentă trebue fassionate din partea celor ce le folosesc séu din partea persónelor morale până în 15 Ianuarie 1905.

Obiect pentru darea de camete şi rentă forméză orĭ-ce avere, care nu e supusă nicĭ mijlocit, nicĭ direct la dare, nicĭ de pămênt, nicĭ de casă nicĭ de câştig, precum la darea, care au sĕ o plătéscă întreprinderile şi reuniunile, carĭ sunt obligate a depune socotélă publică, cu deosebire forméză obiect pentru dare de camete şi rente totsoiul de camete, quote şi dividende carĭ le primesce vre-un locuitor al acestei ţărĭ (individ séu persónă morală) din următórele isvóre de venit, anume:

a) Din rente viagere fie din ţéră sau streinĕtate, din provederĭ pentru starea de revisuire sau din rente pentru rudenii.

b) Din capitale asigurate prin amanete sau întabulare sau prin simple obligaţiunĭ, cambii sau şi alt soi de contracte dacă banii sunt datĭ împrumut fie în ţară sau în strĕinătate, tot asemené şi din capitale fideicomisionale, familiare sau fundaţionale.

c) Din drepturĭ ce sunt incorporate pe pămênturĭ din ţară, carĭ însĕ nu sunt supuse dării de pămênt.

d) Din acţii din ţĕrĭ streine fie fonciere, urbane industriale sau comerciale.

e) Din obligaţiunĭ de stat, sau

f) obligaţiunĭ de ale comitatelor, dacă nu-s eliberate de dare prin vre-o lege specială.

g) Din venitele. ce le trag pe basa de avisurĭ, cărticele de depunerĭ, alte documente de depunerĭ sau pe basa de contocurenturĭ după banii depuşĭ spre fructificare la institute de credit, carĭ pe basa statutelor lor primesc şi depunerĭ, mai departe la case de păstrare şi la tóte institutele de credit, carĭ fac şi afacerĭ de păstrare de banĭ.

Contribuabilii sunt scutiţĭ de a face fasiunĭ despre venitele din următórele capitale, anume:

a) din obligaţiunile de stat numite mai sus.

b) din cametele după obligaţiunile de prioritate supuse dăriĭ.

c) Din cametele capitalelor asigurate pe întabulare carĭ le-au împrumutat întreprinderile şi reuniunile obligate de a da socoteală publică.

Daré de camĕtă după aceste camete le plăteşte în casul a) Statul, în casul b) şi c) societatea care plătesce camĕta o detrage din camĕta ce o plătesce celui ce trage camĕta şi o transpune la perceptorat.

Venitul din capitalele aşedate la institute de banĭ menţionate sub g) proprietariĭ acestor banĭ de asemenea nu-s obligaţĭ a face fasiunĭ.

Pentru aceasta însĕ institutele de banĭ sunt datóre:

a) A arăta suma cametelor plătite după capitale a-le arăta la fie-care pătrar de an în Martie, Iunie, Septemvrie şi Decemvrie.

b) a arăta la perceptoratul resgesc suma cametelor capitalisate tot la jumătate de an şi tot-odată a-şĭ trimite

darea ce cade pe acele camete, sunt îndreptățite a reține din cametile plătite sau capitalisate suma dării plătite.

Fiind-că darea de camete și rente este a-se statori tot-deauna pe basa cametelor folosite în anul ce premerge anului de dăjduit: de aceea pentru statorirea dării pe 1905 trebue fasionat venitul de camete și rente din anul 1904.

Darea de camete și rente se statoresce pentru contribuabil totdeauna în localitatea unde-și are locuința permanentă.

Contribuabilii carī isvórele lor supuse dării de camete și rente le fasionează cu intenție de a prescurta Statul în venitele sale — fie în scris seau verbal — seau carī ascund isvórele lor de venit prin acea că séu le retac seau ...un mai puțin: se pedepsesc în sensul art. de lege XLIV din 1883 § 100.

Brassó, luna Decemvre 1904.

Perceptoratul orășenesc.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la sarcinele de pe case și pământurī carī sunt a-se scădea la statorirea dării supletorie după venitul general.

Dare supletorie după venit general se plătesce:

a) 30 perțente pământurī, după casele supuse dăriī de chirie, după dările directe de stat prescrise pe anul curent și după aruncul pentru rescumpĕrarea pământului.

b) 40% după casele, carī plătesc dare după classe.

c) 20% după case și pământurī, carī beneficiéză de liberarea de dare, perțentele se socotesc după suma de dare, care ar fi trebuit sĕ se plătéscă sub numirea de venit general și arunc pentru rescumpĕrare, decă proprietatea nu ar avea beneficii de a fi liberă de dare pe un timp óreșī-care.

Proprietarului de casă séu de pământ, a cărui proprietate este îngreunată cu împrumuturī, în sensul articolului de lege XLVI § 13 i-s'a dat următorul beneficiu:

a) I-se scade proprietarului 10% din caméta de pe un an ce a plătit'o după suma capitalului încă neplătit până la finea anului precedent, dér acésta numai în casul decă și datoria și și cametele sunt intabulate.

b) La împrumuturī luate de la institute de banī, cu condițiunī de a replăti capitalul în mai mulțī anī în sume fixate, caméta se socotesce socotindu-se cât cade pe un an în sensul cametelor statorite în contract decă împrumutul se replătesce nu la începutul anului ci în decursul aceluia atuncī se va socoti caméta anuală proporțional după cametele din anul prim și cel din urmă și așa i-se va statori venitul anual general.

Cametele ce se plătesc după dările statului intabulate nu se subtrag la statorirea dăriī pentru venit general. (1883 XLVI. § 16).

Din dispozițiunea luată sub a) se vede limpede, că basa scăderii séu a subtragerii o formézā acea sumă de cametă anuală, care se plătesce după restul de capital rĕmas neplătit la finea anului ce premerge anului în care se statoresce darea. Dér décă un proprietar de pământ în luna lui Ianuarie 1906 a luat un împrumut de 100.000 coróne de la un privat și din aceata până la 15 Decemvrie a replătit 60.000 coróne, atuncī basa scăderii séu a subtragerii pe anul 1907 o formézā 10% din cametele ce se plătesc după restul capitalului de 40.000 coróne neplătit încă la finea lui Dec. 1906.

Acéstă procedură însĕ se referesce numai la împrumuturile îndatinate menționate în alineatul a), pentru-că acestea se deosebesc în mod evident de împrumuturile luate dela institute cu condiții de plată speciale.

Și anume pentru institute de credit, carī dau împrumuturī la statorirea venitului general se observă următórele:

aa) Cametele după împrumuturile ce se dau cu replătire într'un numĕr anumit de ani se socotesc pe întréga durată a anilor și apoi drept cassată se acea sumă, care cade pe un an socotită după perțentul de cametă pus în contract pentru un an.

bb) Din caméta ce cade pe anul de dare — nu pe anul precedent — se iau 10% și în modul acesta se îndeplinesce acest beneficiu și la împrumuturile, care se'ncep în decursul anului (1891 41.187 P. M. R. 1891 P. K.)

Observăm la acest loc, că sub cuvêntul cametă la statorirea dării după venitul general, înțelegem acea cametă, care o plătesce institutul după împrumutul original și o petrece și în cărticica partidei cu un perțent óre-care fixat, nu póte forma însĕ basă pentru scădere, ceea-ce se plătesce la institut pentru replătire din capital séu sumele ce se detrag partidelor din partea institutelor sub titlul de administrație (1893. Ord. M. Fin. 28058 P. K. 1893 Nr. 13).

Fassiunea trebue dată la primăria comunală (perceptoratul orășenesc) în anul de dăjduire și anume de la 1—31 Ianuarie.

Fasiunī intrate mai târdiu în sensul ord. M. Fin. 21275 din 1897 Martie 23 publicată în P. K. nr. 10 numai pe calea justificării se pot valora și acésta numai décă se dovedesce că întârzierea s'a întimplat dintr'o causă neincunjurabilă.

Despre fasiunea presentată se dă adeverință, care servesce drept dovadă.

Escepțiunī fac casurile menționate sub b), pentru-că acei plătitorī de dare, carī i-au împrumuturī de la vr'un institut și-l intabuléză după terminul pentru fassionări, au dreptul în termin de 30 de dile după intabulare sĕ arete la direcțiunea financiară, că prin prescrierea dării înainte de întâmplata intabulare a împrumutului, i-s'a făcut nedreptate și cere îndreptare.

Toțī plătitorii de dare, carī cu intenție umblă sĕ păgubéscă erariul în cestia dării de venit general arătând datorii neintabulate, comit transgresiune și se vor pedepsi.

Brassó, 1904 luna Decemvrie.

Perceptoratul orășenesc.

Adaus de Crăciun la „Gazeta Transilvaniei“.

Colinde.

I.

La ferestră.

Astă séră-i séra mare
— Hai lei florĭ d'albe de mĕr.*)
Seră mare a lui Crăciun
A lui Crăciun omu bun.
— Bună séra lui Crăciun,
Noi umblăm la colindat,
Pe tin' sĕ te colindăm
Pe Hristos sĕ-l lăudăm,
Că de mic mi s'o născut
C'așa Dumnedeu mi-o vrut,
Din pântece femeiesc
Și din duch dumnedeesc.
Noi umblăm sĕ colindăm
Pe as' nópte 'ntunecósă
Pe cărarea lunecósă,
Nimerit'am la ast' casă
Și ne-am pus sĕ colindăm
Pe Hristos sĕ-l lăudăm
Și ție se ț'o 'nchinăm.
— Scólă gazdă de mi-i da
Ce inima te-a 'ndura,
Colăcel din grâu curat
Pe cum Dumnedeu ț'o dat.
— Voi patru colindătorĭ
Luațĭ satu
De-a rîndu
Umblațĭ iute ca vêntu
Și vĕ strîngețĭ calapĕr
Și frunde de busuioc
Sĕ fie toțĭ cu noroc,
Și vĕ strîngețĭ mintă crĕță
Și stropițĭ fetele 'n față
Că dór' Domnu se 'ndura
Și tóte s'or mărita.
— Fie-țĭ gazdă de folos
Ast' colindă-alui Hristoș.

(Audită în Filpișul-mare. Comit. Mureș-Turda.)

II.

Da noi ne-am luat
Drag Domnul din ceriurĭ**)
Micĭ colindătorĭ
Tot din casă 'n casă
Pân' a nóua casă.
Lesne de-a 'ntrebare:
N'ațĭ vĕdut, vĕdut,
Voi pe domnu sfant?
— Și de l'am vĕdut
Nu l'am cunoscut.
— Lesne de-al cunósce
Că, fețișóra lui
Spuma laptelui,
Ochișorii lui
Mura câmpului,
Sprîncenele lui
Péna corbului,
Buzișóra lui
Fraga câmpului.
Voi boierĭ de vrețĭ
Ca sĕ-l cunóscețĭ
Colăcei ne dațĭ
C'apoi îl aflațĭ.

III.

Colo 'n josu mai în jos
— Colindăm dómne colindă
Este-o d'albă mănăstire.
— Da 'n mănăstire cin' șede?
— Dumnedeu cu sfântu Petru.
Se luară, se duseră
In mijlocu satului
La casa bogatului.
— Bună-i cina bogat mare?
— Bună-i cina nu-i de voi
Că-i de boerĭ marĭ ca noi.
Se luară sĕ duseră
In marginea satului
La casa sĕracului.
— Bună-i cina sĕrac mare?
— Bună-i cina puținea
Dațĭ cu toțĭ pe lângă ea.
Gata-i gata, cam puțină
Dațĭ cu toțĭ cu noi la cină
Se luară, sĕ duseră.
Dumnedeu din graiu grăia:
En vin Petre de-a stânga.
Da vedĭ Petre cei vedea.
— Vĕd casa bogatului
In mijlocu iadului
Arde 'n para focului.
— Ia 'n te sue de-a drépta
De vedĭ Petre ce-i vedea
— Vĕd casa sĕracului
In mijlocu raiului
Totă 'n spuma laptelui.
Sĕ fi gazdă sănatos
Că țĭ-am colindat frumos.

Cul. de: *Theodor A. Bogdan,*
înv. în Bistrița.

*) Se repețesce după fie-care viers.
**) Se repețesce după fie-care viers.

Darul de Crăciun al doctorului.

De Jassy Torrund.

La bĕtrânul consilier era sindrofie. Consilierul ședea în casele sale proprii și era ca un patriarch, în jurul căruia se adunau toțĭ membrii familiei, tinerĭ și bĕtrânĭ. In lumea de astădĭ cu moravurĭ întórse, în care toțĭ caută sĕ trăéscă repede și unde nimenĭ nu caută a se aciua pe lângă o vatră, sunt fórte rarĭ casele și familiile, unde sĕ se adune mai mulțĭ la olaltă și sĕ-șĭ aducă aminte și de timpurile trecute, nu numai tot cu gândul la viitor.

Farfuriile le luaseră de pe masă și Elisaveta cea blondă, care ducea gospodăria casei migăia pe lângă masa de ceaiŭ, stringĕnd cu grije fărmăturile de pe pânzătura albă de damast. Copiiĭ adunațĭ buluc la capĕtul din jos al mesei ciorovăiau pe înfundate despre Crăciun, și unul din ei, o fetiță, dise oftând: »Nu mĕ ajung cu banii de cheltuială. Nu sciu ce sĕ mĕ fac. De sigur n'am se pot isprăvi lucrarea. Ah, Dómne! Ce de grijĭ mai ere omul la Crăciun!«

Bĕtrânul consilier cu vĕrsta lui de șépte-decĭ și cincĭ de anĭ, cu un moț de pĕr alb ca zăpada și des d'asupra frunții bulbucate și cu privirile sale agere și tinerescĭ asculta zîmbind cum cisluiau tinerii și legându-se de oftatul de adineaori dise cu glas armonios: »Ce mai vorbițĭ și voi de grijĭ? Ia ascultațĭ sĕ vĕ povestesc eu despre nisce grijĭ de Crăciun, carĭ au fost ceva mai strașnice decât sunt grijile vóstre copilărescĭ, că nu vĕ ajung banii de cheltuială!

El se aședà în jilțul sĕu și aprindêndu-șĭ o țigară începù:

»Era pe vremea, când în orașul nostru bântuia colera. Practicasem deja câțĭ-va anĭ ca doctor, dér până atuncĭ nu sciusem încă ce va sĕ dică munca și grija. Teribila epidemie ne-a dat de lucru, cum nimenĭ nu-șĭ góte imagina. Mulțĭ dintre noi au sucombat, cădĕnd jertfe datoriei lor, ér cei ce au rĕmas în viéță au trebuit sĕ facă sforțărĭ supraomenescĭ. Făceam pe di câte cincĭdecĭ—șésedecĭ de visite medicale, si s'a întêmplat odată, că 8—10 dile nu m'am culcat în pat.

In diua de 24 Decemvrie la amiadĭ am venit acasă obosit de morte și flămând ca un lup, căcĭ mĕ luaseră diminéța la șépte de la cafea.... Inima îmĭ era plină de grijĭ. Fusesem césurĭ întregĭ în spitalul bolnavilor de coleră și am vĕdut scene de miserie și desperare, carĭ nu se pot decrie, și veniam tocmai de la o pacientă care suferia de mulțĭ anĭ, mamă a șépte copii minorĭ. Ținurăm consiliu și constatarăm că femeia este pierdută. Era un cas desperat. In asemenea casurĭ devine omul așa de descuragiat, simțindu-șĭ neputința proprie. Purtăm povara suferințelor omenirei pe umerĭ — și nu putem ajuta! Apoi frica necontenită, tainică, care îțĭ șoptesce mereu: Când îțĭ vine ție rândul? Nu cumva ducĭ cu tine epidemia îngrozitóre în propria-țĭ familie?

Pe scărĭ îmĭ iese înainte bucătărésa mea polonă, ținênd în mână un pahar, cu care îmĭ face semn trecênd pe lângă mine și dicênd: »Ne-a dat Dumnedeu o fetiță, pane doctor! Mâncarea e gata. Mĕ întorc îndată!« și cu acestea iese din casă.

Nicĭ n'am băgat bine de sémă ce a spus bucătărésa, încuiŭ ușa antretului, îmĭ desbrac blana, mĕ spĕl în odaia mea și apoi trec în sufragerie. Aici nimenĭ. Trec din odaie în odaie, îmĭ caut nevasta și copiiĭ — nicăirĭ un suflet de om. Mi se strînse inima. Trec prin bucătărie, vĕd supa aburind pe vatră, însĕ nicĭ aicĭ nimenĭ. Par'că au murit toțĭ din casă! Covîrșit de grózá deschid încet ușa de la odaia de durmit — și mi-s'au oprit bătăile inimei: Nevastă-mea în pat, albă ca neaua până în buze, cu pupilele ochilor dilatate estraordinar, ca cel ce se luptă cu mórtea. Se uită la mine. Privirea aceea n'am s'o uit cât trăesc.

Mĕ reped la patul ei. Ea îmĭ întinde mâna, slabă, rece și fără puls și îmĭ dice încet: »Vedĭ Enric de copil!« Un fior îmĭ trecù prin inimă. Aiureză?.... Dór adĭ diminéță ședurăm împreună la cafea și era veselă și sănătósă — și nu ne așteptam sĕ nască decât peste vr'o patru sĕptĕmâni. Insĕ Dumnedeule! Étă viermușorul lângă pat! Și cum îl desmierd netedindu-l cu mâna peste cap, începe sĕ sbiere! Frumos dar de Crăciun! mĕ gândesc în primul moment și în prima surprisă. Dumnedeu sĕ mĕ ierte, nu m'am uitat cu ochĭ bunĭ la copil, care era o fetiță.

Fómea și oboséla, care me copleșiseră pe drum — le uitasem. Pun copilul la o parte și mĕ ocup de mă-sa. Era timpul suprem, sĕ i-se dea ajutor. — Ii periseră puterile! Dómne Dumnedeule! Are sĕ-mĭ móră înaintea ochilor! Și n'am lângă mine suflet de om, care sĕ-mĭ dea mână de ajutor. Mai târdiu am aflat, că sócră-mea fusese aicĭ câte-va óre, la amĭadĭ însĕ a trebuit sĕ se ducă acasă căcĭ și bărbatul ei trebuia sĕ mănânce ceva, când se va întórce de la practică. Și sócra a fost așa de înțeléptă de a luat și cei trei copii cu sine împreună cu fata din casă, care trebuia sĕ ducă copilul cel mic în brațe. Imediat după aceea trebuì sĕ plece și moșa înainte de a fi isprăvit cele ce trebuiau isprăvite. Ea fù chemată la fiul sĕu, care se îmbolnăvise de coleră. Așa se duseră toțĭ lăsându-mĭ nevasta singură-singurică, mai părăsită de cât o cerșitóre.

Décă aș avé măcar o picătură de vin la îndemână, ca sĕ-i dau spre întărire! Alergat-am prin tóte odăile, scotocit-am prin tóte dulapurile — nicăirĭ n'am dat de vr'o sticlă cu vin. Și bucătărésa tot nu se mai întórce. Unde ciorile o fi ședênd? Și unde o fi pus cheile de la pivnița?!

In acel moment aud că sună de-afară. Nefiind nimenĭ altul în casă, a trebuit, firesce, sĕ ies singur sĕ deschid. Era un vizitiu de la țară. Vizitiul îșĭ luà căciula mițósă din cap și dise:

»Domnule doctor, sĕ vii numai decât la Gräbsdorf, copiiĭ lui Scholz sunt bolnavĭ cu toții de scarlatină, ér nevasta.....« omul sĕ scarpină în cap, îșĭ ridică sprîncenele și dice șoptind: »Nevasta lui Scholz mi-se pare că are bóla cea mare.«

»Bóla cea mare«, așa numiau ómenii colera, fiind-că se temeau sĕ numéscă teribila epidemie cu numele ei adevĕrat.

Am oftat din adêncul rĕrunchilor — era cât pe ce sĕ înjur. »Acuma nu pot, omule, sĕ merg. Imĭ este cu neputință! Nevasta mea încă e pe mórte. Du-te la socrul meu, póte îi va fi lui cu putință sĕ mérgă la Gräbsdorf«.

»Domnule doctor, te rog, pentru numele lui Dumnedeu! Femeia nu vré sĕ aibă alt doctor, decât pe D-ta și se vaită de s'ar înduioșa și pietrile!«

»Eștĭ cu căruța?«

»Cu căruța, domnule doctor«.

»Atuncĭ sĕ așteptĭ — și sĕ vii peste un ceas«, dic eu și scot ceasornicul sĕ vĕd la cât e? Numai după ce a ieșit omul, îmĭ venì în minte că aș fi putut sĕ-l trimit la prăvălia cea mai apropiată sĕ-mĭ aducă vin. Strig după el. Era însĕ prea târdiu.... Și eu nu mĕ pot mișca din loc, căcĭ soția mea îșĭ perduse deja consciența. Abia mai rĕsufla și sudori de mórte îi eșiau din toțĭ porii. Mĕ pun sĕ-i frec tîmplele, pulsul cu apă de Colonia, cu oțet, cu ce-mĭ vine în mână. La picióręle patului zăcea micul viermușor părăsit, și se scâncea. Fața îi era cu totul vînĕtă.

Și érășĭ sună cineva ca eșit din minți, de 7—8 orĭ după olaltă. Es afară într'o furie desperată. La ușă stetea un om cu un coș mare și se rînjea cu gura până la urechĭ. Cea dintâiu mutră veselă, pe care am vĕdut-o în acea di. Și era ajunul Crăciunului! Dér cine se gândea atunci la Crăciun!

»Cum îndrăsneștĭ d-ta sĕ sunĭ ca un desmetic și ce poftescĭ?« mĕ rĕstesc eu către bietul om. El rĕspunde rușinat și cu sfielă: »Stăpânul meu, d-l Dittrich, comerciant de vinurĭ, se închină de sănĕtate și trimite d-lui doctor un cadou de Crăciun...« Mĕ uit la coș și vĕd vr'o șése sticle de șampanie.... Mĕ reped la sticle — omul o fi credut că am înebunit — și i-le smâncesc din mână (mai târdiu i-am esplicat eu, ce a fost și i-am dat și un bun bacșiș). In acea clipă nu m'am gândit decât la soția mea bolnavă și în grija mea supremă îmĭ trecù prin minte ca fulgerul: Astea ți-le trimite Dumnedeu! Alerg fuga în odaie, lovesc gâtlejul unei sticle de dunga mesei — unde era sĕ mĕ gândesc eu în acele momente sĕ destup sticla după cum i-e regula ei? — torn din vinul spumant într'un păhar și îl apropiu de buzele nevestei. La început nicĭ nu era în stare sĕ înghită, dér după ce a dat pe gât cele dintâiu picăturĭ, șampania începù sĕ alunnce mai ușor și încetul cu încetul golì întreg paharul, ér eu îi mai torn unul. Grație celui de sus și bravului Dittrich (șampania era veritabilă!), soția mea începù sĕ-șĭ redobândéscă puterile. Buzele și obrazii începură sĕ i-se îmbujoreze, îșĭ deschise ochii și se uita la mine cu privirĭ consciente și limpedĭ. »Nu-i așa Enric, că am sĕ mor?« șoptì ea istovită.

»Ba nu, draga mea. Cu ajutorul lui Dumnedeu vei trăi încă mulțĭ anĭ — împreună cu micul nostru poclon de Crăciun!« rĕspunseiu eu. Mi-se umplură ochii de lacrămĭ și sfîrșindu-mi-se puterile, mĕ lăsaiŭ într'un jilț lângă patul ei. Imi turnai apoi și mie un pahar de șampanie, căcĭ altmintrea ar fi trebuit sĕ leșin de obosélă.

In sfârșit soția mea șĭ-a recăpătat puterile și Susca s'a întors și ea de unde fusese. Dómne! Cum se póte omul înșela în socotirea timpului! Inchipuiți-vĕ că tótă vecĭnicia asta de grózá și desperare prin care trecusem, n'a durat nicĭ o jumătate de óră.

Mi-s'a dat o farfurie de supă și soția mea încă a înghițit câte-va linguri, ér Susca mi-a povestit într'aceea cum s'au întêmplat lucrurile, așa cum le povestii și eu adineaorĭ. Atâta trebue sĕ mai adaug că soția mea a trimis-o în cele din urmă la berărie, ca sĕ nu-mĭ lipséscă la prând nicĭ paharul obicĭnuit de bere. Și credĕnd că soția mea dorme și totul este în bună regulă, — ea s'a dus sĕ aducă berea.

Nu terminasem de mâncat și érășĭ sunà la ușă. Era un argat de la mănăstirea călugărițelor misericordiene, unde eu eram doctorul de casă. Sĕ merg de urgență căcĭ din Ohlau au adus un om, căruia i-a trecut un car peste amêndouĕ picióręle și trebuesc amputate. Imediat după aceea venì Susca, anunțând că a venit vizitiul din Gräbsdorf, care dice, că a fost sorocit pe órele dóuĕ.

Mi-am ridicat mânile spre ceriu și

am esclamat: »Pentru numele lui D-ḑeu! Ce mai vreți ómeni buni? Dór și eu sunt numai un biet om! Acuma îmĭ este cu neputință sĕ-mĭ las casa!«

Atuncĭ simt că mĕ trage cine-va de mânecă. Mĕ întorc. Era nevastă-mea în pat, cu darul nostru de Crăciun în brațe, și îmĭ surîde cu fața ei drăgălașă și palidă, ca o mucenică, avênd pe fie-care obraz câte un trandafir roșu, efectul șampaniei. »Imĭ este mai bine, Enric, îmi este mult mai bine. Poțĭ sĕ te ducĭ liniștit. Du-te, dragul meu, și vedĭ sĕ te întorcĭ de vreme, ca sĕ poțĭ aranja pomul pentru copii. Adĭ s'au bucurat așa de mult, că vine Moș-Ajun, și nu mai pot de nerăbdare. Și apoi sĕ viĭ de vreme, ca sĕ te poțĭ culca și tu, biet om, sĕ te odihnescĭ puțin!«

Așa era soția mea! Un adevĕrat înger, care nicĭ odată nu se gândea la sine, ci numai la mine și la copiĭ.

Am sărutat'o pe frunte și am dat poruncă Suscei, sĕ stea lângă dómna, și sĕ nu o lase nicĭ o clipă singură, ér décă s'ar întêmpla sĕ-i fie rĕu, sĕ trimită numai decât după socru-meu. Apoi mi-am îmbrăcat blana și suindu-mĕ în căruță, am pornit în numele Domnului pe un vênt subțire. Ajuns la mănăstire, am tăiat amêndouĕ piciórele bietului om și le-am bandajat. De aicĭ am mers la Grăbesdorf și am constatat, că Șolțoaie n'avea »bóla cea mare«, ci tăiase porcĭ, s'a prea obosit cu lucrul și — sĕ fie cu iertare — mâncase prea mult de dulce. Când se învĕluia ḑiua cu nóptea, m'am întors în oraș.

Ningea strașnic și pe ulițe felinarele funinginóse se luptau greu împotriva vijeliei și întunericului. In séra acésta de Crăciun se vedea lămurit, ce pustiirĭ făcuse epidemia în orașul nostru! In cele mai multe case era întuneric besnă. Numai sporadic ici-colea se vedea câte un pomuleț de Crăciun. Și cum mergeam așa în căruța fără arcuri, scuturându-mi-se și măruntaele, copleșit de oboséla ḑilei și istovit de emoțiile prin câte trecusem, mi se aședà somnul pe pleópe și din suflet îmĭ isvorì pâlpăind o luminică, o mulțumire adêncă și o recunoscință nesfêrșită către Dumneḑeu, pentru-că mi-a păstrat, ce aveam mai scump, și mi-a scutit viéța de o lovitură din cele mai grele. Adormisem în căruță și nu m'am deșteptat până ce cu o sguduitură strașnică se oprì înaintea unei case.

Nu era însĕ casa mea, căcĭ înainte de a mĕ întórce la familie, voiam sĕ-mĭ vĕd înc'odată pacienta, la care ținusem consiliul.

Diagnosa nóstră, vai, a fost justă. Femeia se ispășise. Am sosit tocmai la timp spre a-i închide ochii și a ḑice bărbatului desperat un cuvênt de mângăiere. Am stat la el aprópe un ceas, și numai după-ce am isbutit sĕ-l molcomesc puțin, am plecat dela el cu inima năpăstuită.

Unspreḑece anĭ am fost doctorul și prietenul acestei părechĭ în bine și în rĕu, și multe ceasurĭ amare am gustat împreună cu dênșiĭ. Soția șĭ-a închis acum ochiĭ pentru vecie. Vĕd par'că și acum pe bărbatul desnădăjduit, stând cu capul plecat pe dunga mesei. Ținea în brațe pe copilul cel mai mic, ér ceilalțĭ șése steteau împrejurul lui ca puiĭ spăriați de uliu. Era sfâșietor! Uite, așa era sĕ rĕmân și eu astăḑĭ, cu copilașiĭ mei lipsițĭ de mamă!

Și érășĭ mĕ apucà grija, sfâșiindu-mĭ inima ca o fiară sĕlbatică. Cine scie, ce va fi la mine acasă? Câte nu s'au putut întêmpla în cincĭ ceasurĭ de absență! Décă i-o fi venit rĕu nevestei mele, unde sĕ se ducă, sĕ găséscă pe socrul meu, când în tóte casele strigau după doctor?

Scăldat în sudorĭ sosiĭ acasă și mĕ repeḑiĭ pe scărĭ, sărind câte trei trepte. Copiiĭ mĕ așteptau cu nerăbdare și mĕ întrebau, unde am întârḑiat atâta? Îmĭ desbrac în grabă blana și deschid încet ușa dela odaia de dormit. Slavă Domnului! Soția mea durmia dusă. Lângă dênsa în leagăn copilița cea mai mică.

In vestibul stătea pomul de Crăciun și pe el atêrnau tóte cadourile pentru copiĭ. »Tóte au fost aranjate după indicațiunile dómnei«, povestia Susca, »când am ajuns însĕ la aprinderea lumînărilor, a copleșit-o oboséla și a adormit«. La locul meu găsesc o pungulință de mătasă verde, pe care mĭ-a făcut'o soția cu mânile ei. Pungulița era plină de monete de argint, economiile făcute de nevastă-mea în cursul anului din baniĭ menajului. Așa era soția mea.... Când am vĕḑut și acésta, șiróíe de lacrĕmĭ ferbințĭ îmĭ curgeau pe obraz.... Plângeam fără sĕ mĕ rușinez de Susca«.

Țigara consilierului se isprăvise de mult. Bĕtrânul îșĭ duse mâna la ochiĭ umeḑĭ. In odaie era liniște desĕvêrșită. Copiiĭ și nepoțiĭ ascultau fără respirație. Afară era vijelie și crengile despoiate ale arborilor se loviau din când în când în geam. Vêntul de érnă mugea.

Bĕtrânul se ridicà. La spatele lui se oprise fiica lui cea mai tînĕră, Elisaveta, sórele bĕtrânețelor lui, menajera casei, și îșĭ puse mâna pe umĕrul tatei.

Și tatăl luà mânușița albă și móle și o desmierda, cum desmierdase altă-dată o altă mână cu pielea îngroșată de lucrul menajului.

»Și ce s'a mai întêmplat?« strigară în cor copiiĭ.

Ce s'a mai întêmplat? — Am aprins eu lumînările și am împărțit cadourile de Crăciun pregătite pentru copiĭ de iubitórea mamă, și pe când ei cântau și jucau împrejurul pomului de Crăciun, eu priveam la dânșiĭ din colțul sofalei și par'că visam... Fără sĕ bag de sémă mi se închiseră ochiĭ. Nicĭ nu era de mirat. Și am dormit acolea șeḑând pe sofa ca țincul pămêntului, care nu dormise tótă vara și a așteptat cu dor somnul sĕu de érnă. Copiiĭ au eșit și Susca cea cu minte i-a culcat. Lumînările au ars până jos, ér eu durmeam ca mort.

Nevasta mea a ḑis: »Lăsați-l sĕ dórmă! Nu-l trezițĭ...« și a trimis servitórele sĕ se culce. »Și ceea-ce a fost și mai minunat, nóptea întrégă a fost liniștită. Nimenĭ n'a tras clopoțelul. Prima nópte nezăticnită, după atâtea sĕptĕmânĭ!

A doua ḑi sórele de Crăciun se reflecta în geamurĭ, când m'am trezit. Eram ca bătut. Tóte membrele mĕ dureau. Dér mĕ odihnisem.... Atuncĭ m'am sculat și m'am dus în odaia de dormit sĕ mĕ uit mai bine la darul meu de Crăciun.

Era ca toțĭ copiiĭ nou născuțĭ. Avea ochĭ albaștri ca mă-sa și pĕr blond. Mi s'a părut însĕ că nu e un copil ca toțĭ copiiĭ și că nu e un óspe neașteptat, ci un adevĕrat dar de Crăciun, pe care mi l'a trimis Dumneḑeu tocmai în ajun drept mângăiere pentru atâtea suferințe și grijĭ.

Și așa a și fost, căcĭ scumpa mea Elisaveta mi-a fost în adevĕr un dar dela Dumneḑeu, și mai ales de când mama-sa și-a închis ochiĭ pentru tot-déuna, nicĭ nu m'aș puté lipsi de darul meu de Crăciun din timpul colerei.

Ei, și acum sĕ fițĭ veselĭ copiilor și sĕ alungațĭ grijile. Acuma sunteți încă tinerĭ și nu sciți ce e nĕcazul. O sĕ vedeți alte nĕcazurĭ în viéță și totușĭ Dumneḑeu nu-i lasă pe cei ce șĭ-au pus nădejdea într'ênsul. Acum sĕ cântațĭ ceva de Crăciun, ca sĕ trecem la alte gândurĭ.

Și copiiĭ începură sĕ cânte cu toțiĭ în cor un vechiŭ cântec de bucurie despre sĕrbătórea nascerei Domnului.

Delaletca.

Țéra mea.

Români, iubesce-ți tu țera,
Pămêntul strămoșilor tĕi;
Trecutul ne zace 'n țĕrina
Tăcutelor câmpurĭ și văi.

Senin de avem seu furtună,
Tu glia din mânĭ n'o lăsa:
Stăpân, până-i fi tu pe dênsa,
Române, e patria ta.

Căcĭ țéră c'a nóstră frumósă
Sub sóre tu nu vei găsi,
La noi și pădurile cântă
Și piatra la noi sci vorbi.

Sub brazdele plugului rece
Rĕsar din țĕrină comorĭ.
Aicĭ cresc ștejarii și braḑii
Cu frunțile până la norĭ.

În vremurĭ de pace, locașurĭ
De basme, pădurĭ de stejar
Ne-au fost adăpost, ne-au fost scuturĭ
În timp de urgie ș'amar.

Și sórele e mai ferbinte
Și cerul aicĭ mai senin,
Și tóte-s la noi mai frumóse
Mai mândre decât la strein.

Nicĭ doine mai dulci c'ale nóstre
Pămêntul întreg de-ai umbla,
Dér nicĭ mai drăguțe copile,
Nicĭ hore mai dragĭ nu-i afla.

În câmpurĭ cu spice de aur
Inotă feciórе horind,
Chiar sórele sfânt le 'ndrăgesce
Cosițe și spiçe-aurind.

Și turme de d'albe oițe
Pasc blânde pe 'ntinsele văi,
Și glas de tălăngĭ sĕ 'mpreună
Cu chicot de veselĭ flăcăi.

Și 'n séră duios se desface
Un cântec de trișcă 'n brădet
Și totul adórme și tace,
Dór apele murmură 'ncet.

. . . .

Frumósă și mândră eștĭ țéră
Tu cartea de gloiii o ai.
Cu crâng, cu liveḑĭ și cu colnicĭ
Te-asĕmăn cerescului raiŭ!

Ér ape când urlă năvalnic
Și 'n muget și vuet nebun
Pornesc în umflate șuvóie —
Pădurile când ți-le suni....

Când plecĭ și 'ncovoi secularii
Stejari... și tu fulgere-aruncĭ;
Pe tine eu scumpa mea țéră
Te am și mai dragă atunci.

. . . .

Când sórtea te aruncă departe
De țéră, și n'o poțĭ vedé;
De-acolo te rógă Române
Și gândul sĕ-ți fie la ea.

E mică — e drept — dér e a nóstră
Păzéscă o Domnul de sus:
Prin vécurĭ se stee ne'nfrântă
Cu stégul de-apururea sus!

Bistrița.

Emil A. Chiffa.

Trei paie de cânepă.

Bună ḑiua, moș Dinule; dér ce pricină te-a mai adus pe la têrg? Nu cum-va ai vre-o judecată? Se vede că îțĭ merg trebile bine, ai făcut ér de parale pe care vrei sĕ le cheltueștĭ pe drumuri și cu advocații.

— Dă-mĭ dómne gândul Românului după urmă, rĕspunse moșneagul, neteḑindu-șĭ barba și uitându-se zimbind la mine. — Am isprăvit cu judecățile, cucóne, mi-a venit minte la bĕtrânețe și acum muncesc în greu sĕ nu-mĭ fie rĕu, că așa este Românul: până nu dă cu capul de pragul de sus nu vede pe cel de jos. — Dar mulțumesc lui Dumneḑeu, că mĭ-a lăsat puterile la bĕtrânețe, alerg ca cei tinerĭ sĕ-mĭ agonisesc bucătura cu cinste. Sĕ-mĭ trăéscă juncușorii, că mĕ hrănesc după urma lor și acum luai chirie bunicică, că aduseiŭ porumbu lui Gheorghe la têrg, și mi-ar fi mers și mai bine luna asta, dar pârdalnica de judecată, bat'o focu ne ține tot pe drumurĭ de vre-o trei lunĭ.

— Dar bine moșule că spuseșĭ, că te-ai lăsat de judecată?

— Apoi de.... Acum m'am lăsat eu de ele, dér nu se lasă ele de mine.

— Ba, zi mai bine moșule, că lupul îșĭ lapădă părul, dér năravul ba. — Dér pentru ce ai fost la judecată?

— Apoi pentru trei paie de cânepă și n'am fost numai eu; a fost satul întreg, am făcut drumul ca în palmă tot înfățișându-ne la judecătorie, tocmai în toiul muncii de ne-a rĕmas bucatele nemuncite.

— Ce spui moșule? Cum, pentru trei paie de cânepă v'ațĭ judecat tot satul? Mare hazliu mai eștĭ.

— Ce, boierule nu-țĭ vine sĕ crezĭ? Apoi eu cum cred snóvele și poveștile care le scrii d-ta prin cărțĭ, dér fie că n'ai scris nicĭ una ca pățania nóstră. — M'ai rugat când ai fost pe la noi, că décă voi veni pe la oraș, sĕ dau pe la d-ta ca sĕ-țĭ spun din basmele și cântecile bĕtrânescĭ care le sciu și eu tot de la bĕtrânĭ. — Dar ce sĕ-țĭ mai spun eu din tinerețele mele, mai bine sĕ-țĭ povestesc de când a eșit dracul pe uscat, de aruncă ochii de rac între ómenĭ învrăjbindu-i de se mănâncă ca cânii unul pe altul.

— He! He! Cocóne! Mai de mult nu era lumea deșteptă ca acum, dér trăia cu frica lui Dumneḑeu, cuvêntul era lucru sfânt, contracte și înscrisurĭ nu se pomeneau, nu poftea nimenĭ la avutul altuia și toțĭ trăiau în pace și în dragoste. — Și atuncĭ bea omul țuică și vin, și bea mult de tot, că avea de unde, dér nu-șĭ bea mințile, certurĭ nu se făceau, pușcăriile erau góle.

— Așa e Dinule! Tot sórele ăla este pe cer, stelele și luna sunt tot ca atuncia, florile nu șĭ-au perdut mirosul, frunza în codru e tot verde, privighetórea cântă tot dulce și frumos, dar d-ta ai îmbătrânit și de aceea ți-se par tóte schimbate în lume. Dar ne luarăm cu vorba! Ia spune-mĭ pățania cu cele trei paie de cânepă?

— Apoi sĕ veḑĭ cum s'a întêmplat: Catalina puse cânepa la topit în apa Tismenei, ce trece pe lângă satul nostru, și se ducea în fie-care ḑi s'o vadă, ca nu cumva sĕ se fi desprins vre-un țăruș, orĭ sĕ cadă vre-o piatră după ea ca sĕ iasă de-asupra apei. — Odată, ce sĕ audĭ! Chir! Vai! De se ridicase satul în picióre. Ce se întêmplase? Copilul Frosei, care păștea oile pe acolo, o loază ca de vre-o 7 anĭ a întrat în apă și a luat trei paie de cânepă, ca sĕ-șĭ facă cunună la căciulă, tocmai când venea Catalina la cânepă.

Ce sĕ-țĭ mai spun, când l'a vĕḑut muierea cu paiele în mână, l'a luat la ocărĭ, ba mi-se pare că l'a cârpit odată, și unde a început împelițatu de copil sĕ țipe de credeai că a jupuit 7 piei după el. — Nu sciam cum dracu s'a întêmplat, că ucigă-l tóca nu face pomenĭ, sĕ fie prin apropiere, Frosina muma băiatului, care audindu-l țipând, a alergat într'un suflet sĕ vadă ce i-a pățit odorul.

Țin'-te pânză sĕ nu te ruptĭ, a început sĕ se ocărască cu Catalina și din ocară s'au luat la bătaie, că abia le-au despărțit ómenii, carĭ lucrau în apropiere la un pod, între carĭ eram și eu.

A doua ḑi Frosina a fost cu jalba în proțap la judecătorie, că i-a omorît Catalina copilul, că a necinstit-o, că a bătut-o și i-a rupt părul din cap, câte în lună și în sóre.

Catalina nu s'a lăsat mai pe jos, a dat și ea petiție la judecătorie, că a sărăcit-o copilul Frosei prăpădindu-i cânepa și lăsându-i bărbatul și copiiĭ fără îmbrăcăminte de iérnă, rugând cinstita judecătorie în genunchĭ și cu lacrĕmile în ochĭ sĕ aibă milă și de o sĕracă ca ea și sĕ oblige pe Frosina s'o despăgubéscă. Și una și alta au citat mai tot satul ca martorĭ, pe toțĭ care alergaseră la țipetele lor, între carĭ eram și noi care lucram la pod și care le despărțisem.

Ne-am înfățișat până acum de vre-o 6-orĭ și tot nu s'a isprăvit procesul, că a încăput și Marin și Stefan, bărbații Catalinei, și al Frosinei, pe mânile advocaților de la tîrg, că de, bieții ómenĭ plătesc óalele sparte, și cum n'au avut ómenii sĕ le dea tóte paralele câte au cerut ei, până sĕ și le scótă după sufletul lor, tot amână procesul și ne pórtă pe toțĭ pe drumurĭ.

Ba că n'am venit toțĭ martorii, ba că cutare n'o primit citația, ba că lipsesce Vlad, ba că lipsesce Stan, așa că au cheltuit de s'au stins și în loc sĕ se împace mai rău s'au învrăjbit.

Ba sĕ vedĭ că dintr'un proces s'a făcut zece; că din pricina lor s'a certat și Radu cu Nicolae, apoi s'a mai certat și Ilinca cu Maria lui Simion, și ce sĕ-țĭ mai spun, vai de capu lor, sĕ sărăcesc pe drumurĭ și ferice de advocații, carĭ trăesc din sudórea, din munca și din prostia lor.

De aceea veniĭ pe la d-ta sĕ scrii și

păţania satului nostru la vre-o gazetă orĭ în vre-o carte, care sĕ se cetéscă şi pe la ţéră, că de cum s'a făcut anul ăsta ţuică multă pe la munte; cu tótă taxa a grea, care s'a pus, se pun ómenii de necaz pe chef şi de la chef la céртă, şi de la céртă la bătaie, de la bătae la judecată până îşĭ vor vinde vitele ca sĕ plătéscă la advocaţĭ şi copiiĭ lor sĕ móră de fóme la iérnă.

Avea dreptate unchiaşul, că era Stan păţitul.

Emanoil Părăcanu.

„Domniţa Olteea."

Marţĭ, sĕptĕmâna trecută, s'a încheiat în România şirul serbărilor aranjate în acest an pentru comemorarea celor 400 de anĭ dela mórtea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt printr'o frumósă serbare dată la Teatrul Naţional din Bucurescĭ. În acéstă ḑi, ḑiua aniversării luptei ḑela Baia, s'a representat între altele *„Domniţa Olteea"*, un poem dramatic în 2 tablourĭ scris din acest incident de d-l Ludovic *Dauş*. Poemul acesta este inspirat de frumósele versurĭ ale poetului Bolintineanu: „Pe o stâncă négră într'un vechiu castel" şi represintă pe Domniţa Olteea, muma lui Ştefan cel Mare, în momentul când acesta, rănit şi învins, vine sĕ caute refugiu în cetate, şi ea îl respinge spunĕndu-i, că séu sĕ învingă, séu sĕ móră.

Publicăm în următórele un fragment din frumósele versurĭ ale acestui poem dramatic:

OLTEEA:

Crud eştĭ Dómne! şi-osândă prea mĭ-ai dat:
Vai! fiul mi-se 'ntórce din lupte micşorat, —
Cerşesce loc de-odihnă!

(Cu putere)

Nu! n'ai sĕ intri, — plécă
Pe drumul pribegiei ruşinea ta o 'nécă!
Fugĭ fără nicĭ un nume, şi nu mai aştepta.
Prin mine te alungă Moldova, ţéra ta!
Fugĭ! fugĭ, cât mai departe... Prin tine [umilită,
Voiŭ trece printre ómenĭ cu inima cernită.
Căcĭ vai! mĭ-e grea ursita, şi plină de amar
Feciorul mi-se 'ntórse din lupte ca fugar...

(Pausă. — Îşĭ acopere faţa cu mânile în semn de ruşine, apoi lăsându-le sĕ cadă, ḑice cu energie.)

În cuibu-acest, în care atâţĭ străbunĭ luptară,
Nevrednic eştĭ sĕ intri, şi locul tĕu i-afară!

ŞTEFAN:

Vai! mamă!

OLTEEA:

Décă 'n tine mai póte sĕ învie,
Avĕntul d'altă-dată, perduta vitejie,
De simţĭ, că poţĭ fi încă Ştefan cu-adevĕrat
De dragostea moşiei din nou îmbărbătat, —
Te du! şi strînge óstea, făcĕndu-ţĭ jurămĕntul!
Sĕ cucerescĭ, Ştefane, isbânda séu mormĕn- [tul!

ŞTEFAN:

Cum? tu? mĕ 'ndrumĭ spre mórte?... tu, [mamă?
Eştĭ în stare?!

OLTEEA:

N'am dreptul sĕ fiu mamă, când ţéra e 'n [pierḑare!

(Olteea se retrage încet, ţinĕnd de mână pe Maria, soţia lui Ştefan, care şovăe şi plânge. Toţĭ cei de pe ziduri o urmézǎ, torţele se sting. Ştefan aruncă o ultimă privire la Cetate desnădĕjduit. Tresare, vine în faţă, ridică fruntea, îmbărbătat par'că s'ar deştepta dintr'un vis groznic.)

ŞTEFAN:

Unde-ar merge poporul, fără mine,
Lăsat in prada morţiĭ?
Dator sunt, lângă dênsul, prin flacărĭ şi ruine
Sĕ lupt în ceasul morţiĭ!

Ce-i rana durerósă ce pieptul mi-l brăsdézǎ.
Şi chinurile-mĭ grele!
Alăturea de rana din care sângerézǎ
Vai! trupul ţĕrei mele!

Sĕ vĕd, cum greu lovită, Moldova mea dis- [pare!
Şi eu sĕ fug de mórte?
Nu! — fruntea mea nu póte ruşine-atât de [mare!
P'albéţa ei sĕ pórte!
Nu! sceptrul nu e numai o slavă, o mărire,
Ci este şi-o povară;
El trebue sĕ caute spre-o ţintă de jertfire,
Sublimă pentru ţéră....
Şi fruntea care pórtă, prin jocul blând al [sorţiĭ,
Cununa de domnie,
Sĕ pórte şi cununa de spinĭ, cununa morţiĭ
Din ḑile de urgie.

(Privesce spre Cetate, spre partea în care a dispărut Olteea.)

O! tu! ce-alungĭ din sînu-ţĭ pe singura ta [miadă,
Sorţind-o la pierzare,
O, mamă! dulce mamă! mĭ-ai dat acum [dovadă
De sufletul tĕu mare!

Ştefan al tĕu nu póte sĕ fugă de furtună,
Moldova lui îl chiamă!...
Moldova care plânge cu tine împreună
Şi móre!... móre!... mamă.
Ce ḑic?

(Sună din corn. Se rĕspunde din depărtare.)

Pe câtă vreme pe ceru-i licăresce
O stea de diminéţă, —
Şi rîurile-o scaldă, şi codrul o umbresce,
Ea încă e'n viéţă!

Pe câtă vreme 'n sînu-i iubirea de moşie
N'a fost de nimenĭ stînsă, —
Şi inima ei bate din ce în ce mai vie
Ea încă nu-i învinsă!

(Sgomot surd în St.)

Pe câtă vreme munţiĭ, prin peşterĭ şi poene
Ascund voinicĭ în flóre,
Şi lângă ei alăturĭ merg mândre Cosînzene,
Ea este 'nvingĕtóre!
Şi câtă vreme Domnul, va sci, în ḑile grele
Sĕ-şi apere pămĕntul, —
În văile Moldovei duşmaniĭ ţĕrei mele,
Îşĭ vor găsi mormĕntul!

(Intră soldaţiĭ din stânga.)

La luptă decĭ! la luptă! — De multă bucurie,
Nicĭ rana nu mĕ dóre,
Învinge-vom dér mórtea! — in cruntă vi- [jelie, —
Călcând-o sub picióre!

Isbânda neaştéptă. Isbânda ne zoresce
Sĕ mergem fără témă.
Moldova nu e 'nvinsă! Moldova mea trăesce!
Moldova mea mĕ chiamă!...

(Dispare coborând grăbit colóna.)

(Cortina cade.)

Crăciunul Ţiganului.

Iérnă mare, ger şi vĕnt,
Alb în ceriŭ şi pe pămĕnt.
Ómeniĭ la crâşmă 'n sat
Imprejur s'au strîns la sfat
Şi de ger în pintenĭ bat.
Dómne, ce-am mai petrecut
Cu cârnaţĭ şi cu vin bun
Astă-iarnă de Crăciun!
Diminéţă-am început,
Ḑiua 'ntrégă, s'a trecut.
Ḑiua 'ntrégă, nóptea tótă,
N'a 'ncetat la vin sĕ scótă.
Când era la ḑiuă 'n ḑorĭ
Noi mâncasem de cincĭ orĭ,
Când era la prânḑul mare
Ne făcea din nou mâncare,
Când era la tócă 'n sară
Noi eram la masă iară:
Na, cumetre, ţine fine,
Ia paharul tot de bine.
Ḑiua 'ntrégă s'a trecut
Cu mâncat şi cu bĕut;
Dér şi cum ne-am mai bătut!
Pârâia, mĕĭ neică, chica
Şi jurai că nu-i nimica.
Naşu se ruga de finul
Şi cumĕtrul de vecinul,
Insĕ toţĭ tovărăşie
Se băteau în vălmăşie...
S'audia numai suflat,
Câte-un pumn mai îndesat,
Cum se bat la noi în sat.

*

Ómeniĭ aşa vorbesc
Şi de-acestea povestesc.
Ér ţiganul ne 'ntrebat
Hai şi el colo la sfat:
— D'apoi eu ce-am petrecut
Cu mâncat şi cu bĕut!
De la ratoşu vecin
Adusese tetea vin,
Ér din sat de la Bălţaţĭ
Adusesă şi cârnaţĭ,
Şi vr'o dece gâşte fripte
Şi plăcinte şi 'nvârtite,
Şĭ-am mâncat şĭ-am tot mâncat
Pân' şi peste cap ne-am dat!
Şi era şi Hăimărilă
Şi cu Dediu din Rugine;
Hămărilă 'n diblă ḑice,
Dediu 'n cobză hangu-i ţine,
Şi se 'ncepe-o horă, neico,
Şi din horă pe chindie,
Ş'apoi Sêrba şi bătuta,
Ş'apoi dă-o 'n ciocârlie,
Şi sucesce-o şi 'nvârtesce-o
Şi mĭ-o adă şi mĭ-o bate
Cu 'nvârtite şi strigate,
De te scot din sănĕtate!
Ce mai chef şi bucurie,
Ce mâncat şi ce beţie,
Ca la noi sĕ nu mai fie!
Şi am tot mers aşa mereu
Pân' ni s'a făcut şi rĕu;
Am mâncat şi am tot bĕut
Pân' şi rĕu ni s'a făcut;
Am mâncat sĕ pomenesc
Câte ḑile-o sĕ trăesc!!...
— Aţĭ mâncat, un om vorbesce,
Aţĭ mâncat voi şi-aţĭ bĕut
Dară voi nu v'aţĭ bătut?
— Hei, ţiganul îĭ rĕspunde,
Noi bătut?... Aşa! De unde!
Veḑĭ la noi atâta-i slut,
Că noi veḑĭ, nu ne-am bătut,
Şi ce gust am fi avut!
Ne băteam pân' ne-ar fi 'nchis,
Dară veḑĭ c'a fost... un vis.

Th. D. Speranţă.

Anecdote poporale.

Ĕl de sus.

Un ţigan odată şi cu un Român, —
Şi unul şi altul fără de stăpân, —
S'apucară ḑiua sĕ fure amêndoi,
Chiar dela moşie vr'o patru-cincĭ boi....

Şi ca sĕ nu-i prindă sluga boerĕscă,
S'apucară iute ca sĕ-i jupuiască;
Ţiganul la pândă stând cu înfricoşare,
Românul luând pielea la boi pe spinare.

Dér ótă, d'odată că sluga s'arată
Şi 'ntrébă pe ciora, ce sta încurcată:
— Vĕḑut-ai ţigane, p'aci nisce boi,
»Că erau d'ai curţiĭ, aduşĭ pentru noi?«

— N'am vĕḑut, cocóne, ţiganul rĕspunde,
»Dér de vreĭ, pe drépta, ia-o şi o tunde.
»Că veḑu-i porumbul mişcându-se a lene
»Cum dă şi păunul, când e frig din pene.

»Póte că-s acolo şi mănâncă bine,
»Dér n'o lua la stânga, că daĭ de ruşine,
»Că p'acolo nimenĭ nu s'a dus, n'a fost,
»Jur, ḑeu, pentru asta, chiar pe sfântul [post«.

Sluga, pricepută, îndată găcesce
Că la stânga-i pozna, şĭ-acolo pornesce;
Şi dă de Românul, ce chiar năduşéla
Il trecuse grósnic tot cu jupuiala.

Şi hai, masă pusă, drept la primărie
Duce pe Românul ca la puşcărie,
Ér ţiganul iute, fuga după ei,
De frică, săracul, par'c'avea scântei.

Şi fuga se urcă, — ca ţigan nerod, —
Sus la primărie, d'a dreptul în pod,
Şi ascultă 'n taină pe-a podului gură,
Ce jos în odae, primarul murmură:

— Ai furat, mĕĭ Stane, — aude ţiganul,
»Boiĭ dela curte, ce-au muncit tot anul;
»S'acuma, Române, trebue sĕ-i plătescĭ,
»Décă vreĭ tu grósa ca sĕ n'o păţescĭ!«

Stan întâiu oftézǎ, apoi umilit
Ḑice: »De! primare, eu ḑeu n'am hoţit.
»Însĕ décă vorba pe plată s'a pus,
»I-o plăti atuncea Domnul Ĕl de sus!«

Ţiganul de asta, auḑind vorbind,
Scóte pe pod capul şi cam sec tuşind
Ḑice: »Ba 'mpreună, că noi amêndoi,
Am furat, mĕĭ Stane, pe ceĭ patru boi!«

Patru-ḑecĭ.

Un creştin odată şi c'un biet evreu
Se certau ca dracĭĭ ḑiua tot mereu:
Ş'a lor céрtă mare, de stai sĕ-i asculţĭ,
Era: cine are dintre sfinţĭ mai mulţĭ?

— Eu am sfinţĭ, creştinul ḑicea, ca şi iarba!
— Şi eu, da cu vorba Evreul, ca barba!...
Aşa că, din vorbă, cearta se întinse
Ba chiar păruiala din ea se aprinse!...

Şi ca sĕ se 'mpace pe ei şi pe sfinţĭ,
Făcură prinsóre, ca ómenĭ cuminţĭ,
Sĕ-şĭ smulgă din barbă mereu câte-un fir
După-ce vor spune sfinţiĭ lor în şir...

Prinsórea-i primită, Evreul grăesce:
— Abraham!... Şi 'ndată iute se grăbesce
De smulge din barba bietului creştin
Un fir lung şi mare şi alb ca un crin.

— Pavel şi cu Petre! ḑice atuncĭ Românul,
Şi la rêndu-i smulge, turbat ca şi vinul,
Douĕ firişóre lungĭ şi mătăsóse
Ce stau ca pe ólă, la Evreu ţăpóse....

Evreul atuncĭ strigă: Anemia,
»Misael cel mare, sfântul Azaria!
Şi turbat trei fire trage cu 'nsetare
De simte creştinul usturime mare.

Furios creştinul şi scos din simţirĭ,
Strigă, de-odată: Patru-ḑecĭ martirĭ!...
Şi înhăţând pe Sulăm de barba lui tótă
Începe sĕ-l tragă din loc sĕ i-o scótă....

Şi i-a scos'o tótă, n'a lăsat un fir
De striga Evreul cât putea: »Vai mir!
»Lasă-mĕ de barbă, lasă-mĕ îţĭ ḑic...«
Dér creştinul însĕ n'a lăsat nimic.

Marion.

Dorinţe.

Când era mititică şi şedea séra cu capul în póla mamei numĕrând stelele de pe ceriŭ, nu-şĭ dorea nimic mai mult, decât ca fie-care stea sĕ se prefacă într'o jucărie şi ca tóte stelele sĕ fie ale ei şi numai ale ei. Atuncĭ — se gândi ea — nu-mĭ va mai rĕmâné nimic de dorit, atuncĭ aş fi tot-déuna bună şi ascultătóre.

Viéţa ascultă acéstă dorinţă — şi zîmbea, căcĭ nu putea sĕ i-o împlinéscă.

*

Când era fată mare şi gândurile îĭ sburau la el, care i-a deşteptat inima la viéţă, nu-şĭ dorea alta, decât ca ea singură sĕ trăéscă în gândurile lui şi ca nicĭ o altă femeie sĕ nu-i întunece chipul. Atuncĭ — îşĭ ḑise — nu mĭ-ar mai rĕmâné nimic de dorit şi aşĭ fi pururea fericită!

Viéţa auḑi acéstă dorinţă — şi zîmbi: nu putea s'o împlinéscă.

*

Când ajunse femeie în putere, cu ochĭ îngânduraţĭ şi plinĭ de judecată, nu-şĭ dorea alta, decât ca copiiĭ ei, pe carĭ i-a crescut cu durerĭ nespuse spre a fi ómenĭ fericiţĭ, sĕ înveţe de la ea esperienţă şi sĕ evite cărările greşite, bătute de ea. Cu sângele rănilor ei ar voi sĕ scape şi rĕscumpere copiiĭ de suferinţe şi greşelĭ. Atuncĭ — îşĭ ḑise ea în gând — nu mĭ-ar rĕmâné nimic de dorit, aş fi în tot-déuna credinciósă şi recunoscĕtóre.

Viéţa auḑi dorinţa şi zîmbi, căcĭ nicĭ dorinţa acésta nu i-o putea împlini.

*

Când ajunse femeia cu pĕr cărunt, oţelită de grijĭ şi durerĭ nu dorea alta, decât sĕ alineze durerile şi grijile celor ce veneau la dênsa, sĕ oţeléscă sufletele lor, sĕ semene armonie şi sĕ secere bucurie. Atuncĭ — îşĭ ḑise în gând — nu mĭ-ar mai rĕmâné nimic de dorit şi a-şĭ fi pentru vecie fericită.

*

Când era femeiă cu pĕr alb, obosită de muncă şi grijĭ, nu-şĭ dorea alta, decât linişte, linişte cea mai profundă şi pace neturburată. Atuncĭ — şi acésta o scia — nu i-ar mai rĕmâné nimic de dorit.

Viaţa auḑi acéstă dorinţă şi zîmbi: nicĭ p'acésta nu o putea împlini.

*

Apoi veni mórtea şi pentru prima óră i-se împlini o mare dorinţă.

Z. G.

Crăciunul la Curţile europene.

Crăciunul, acéstă sărbătóre consacrată familiei divine, este vesel ca copilăria şi universal ca speranţa. Regiĭ îl serbéză ca şi măturătoriĭ. Şi aceştĭ suveranĭ, împovăraţĭ de grijĭ marĭ, se bucură în acea séră, în mijlocul copiilor, îşĭ trimet unul altuia cadourĭ, vênat, obiecte, fotografiĭ. Ei primesc surprise ca şi toţĭ ómeniĭ.

Când sosesce Crăciunul regiĭ devin ómenĭ. Ei au ca şi noi urărĭ de făcut, cadourĭ de dat. Dér aceste urărĭ sunt universale şi aceste cadourĭ imense. De Crăciun, Curtea Angliei se află la Sandringhame în Norfol) k. Este reşedinţa preferată a lui Eduard VII, care, instalându-se acolo, lasă la o parte pe cât posibil maiestatea lui imperială, spre a deveni un simplu moşier de rênd. Crăciunul este aşa-dér, la Sandringham, o sărbătóre mai mult de familie.

Întocmai ca şi cei mai umilĭ din supuşiĭ lor, regele şi regina se ocupă mai întâiu cu cărţile de felicitare ce adreséză de Crăciun rudelor şi amicilor; natural, aceste cărţĭ nu sunt litografiĭ ordinare cu verdeţă şi cu Moş Crăciun, pe ele. Decoraţiunea lor e încredinţată celor mai marĭ artiştĭ. Anul trecut, cărţile de felicitare ale reginei representau pe Sfîntul Ion ca copil. Ele fuseseră pictate în aquarel de miss H. M. Bennett. Acele ale regelui, de d. Finnemore, representau pe Eduard I al Angliei depunênd piatra încoronărei în altarul din biserica Westminster.

Cadourile de Crăciun la Sandringham sunt considerabile. Regele primesce din tóte colţurile imperiului britanic o mare mulţime de darurĭ, carĭ sunt pe mĕsură expuse de marile mese din salóne. Pe masa sălei de fumat se adună clae peste grămadă în fie-care an cutiĭ de ţigărĭ, pipe, tutunurĭ venite din tóte ţĕrile lumei. Eduard VII simte o vie plăcere sĕ examineze fie-ce obiect şi el însuşĭ decide apoi destinaţiunea sa.

Regele distribue la rêndul sĕu cu mare plăcere *Christmagifts* (darurĭ de Crăciun).

Dela căsĕtoria sa, el n'a lipsit nicĭodată de a da reginei Alexandra o duzină de buteliĭ conţinênd un parfum pe care ea îl iubesce: un fel de apă de lavandă special destilată. Acest cadou este tot-déuna complectat printro admirabilă bijuterie séu un obiect de toaletă în aur şi blănĭ preţióse. Regele şi regina fac o singură pungă pentru cadourile destinate copiilor lor şi tot astfel, aceştia se cotiséză între dênşiĭ spre a oferi un dar de Crăciun părinţilor lor. Aşa, acum patru anĭ, princesa Maud a primit un pian.

La prânzul de Crăciun asistă tótă familia regală până la prinţul cel mic: pateu de fasanĭ şi mai ales friptura de bou de 200 livre care s'a învêrtit pe o frigare monstră timp de 12 óre rumenindu-se — étă ce defiléză la masă. Trebue adăugat ca dessert plum-pudding, bombóne, zaharicale şi mai ales nisce plăcinte trimese de Wilhelm II.

In fiecare an, regulat, regina Victoria expedia la 23 Decemvrie o căprióră la Potsdam, unde residă împĕratul Germaniei; acéstă căprióră era însoţită de plum-pudding şi tot soiul de paste. In schimb, împĕratul Germaniei trimetea reginei Victoria, împreună cu prăjiturĭ şi bombóne berlineze o căprióră vênată pe proprietăţile sale, ér pentru princese ultimul sĕu portret, cu semnatura, într'o ramă preţiósă.

Aceleaşĭ darurĭ sunt acum schimbate între Wilhelm II şi unchiul sĕu Eduard VII.

Împĕratul Germaniei este fórte darnic când e vorba de cadourĭ. In sĕptĕmânile carĭ preced Crăciunul, împĕratul şi împĕrătésa se duc ei singurĭ prin magazine spre a face têrguelĭ, căci, până la cel mai modest ajutor de bucătar, nimenĭ nu e uitat la palatul imperial.

Şi cutiile, obiectele, panerele se grămădesc îndată în salóne. In ḑiua de Crăciun, bradĭ împodobiţĭ sunt puşĭ prin tóte părţile, acoperiţĭ cu darurĭ. Pe mese se află cele destinate familiei imperiale. Impĕratul şi împĕrătésa au fie-care masa lor deosebită, de asemenea fie-care dintre prinţi séu prinţese imperiale.

Împĕrătesei, Wilhelm II. îi oferă o bijuterie, broşe séu agrafă în briliante. Astfel, acum caţĭ-va anĭ, ea a primit o brăţletă splendidă făcută din medalióne legate între ele prin cadre de briliante, strînse în funde de diamante. Fie-care din aceste medalióne era o miniatură pictată de un artist celebru şi representând pe împĕrat, împĕrătésa şi ceilalţĭ principĭ moştenitorĭ. De un lanţ de aur era atêrnat un al şaselea medalion cu portretele tatălui şi mamei sale. Copiilor sĕi, împĕratul le oferă cărţĭ séu obiecte de studiu: compas, aparate de fisică, etc. Când principii erau încă micĭ de tot, guvernatorul lor îi conducea prin strădile Berlinului şi ei aveau drept de a alege la vitrine un óre-care numĕr de jucăriĭ pe carĭ le găsiau la Crăciun în apartamentele lor.

M. D.

Un asil pentru mâţe.

In Londra s'a înfiinţat mai acum vre-o câţĭ-va anĭ un asil pentru mâţe, care la timpul sĕu a causat mare haz prin cercurile londoneze.

Aruncând însĕ o reprivire asupra desvoltăriĭ acestui institut, trebue sĕ se constate, că el a desvoltat în timpul de 8 anĭ, de când esistă, o activitate fórte bine-cuvêntată în privinţa umanitară şi sanitară. Acest asil a găzduit şi vindecat în decursul anilor mai multe mii de mâţe şi a scăpat alte mii de la o mórte chinuită.

Scopul acestui asil, care se împarte într'un asil pentru mâţe rĕmase pe drum, un ospital pentru mâţe bolnave şi un otel pentru mâţe trimise spre întreţinere, este în scurt ḑis: deoparte de a susţinê şi cresce mâţe, de altă parte de a lua mâţelor viaţa, fără sĕ se chinue mult.

Acest asil este deja fórte bine cunoscut în Londra şi, décă vre-un trecĕtor găsesce o mâţă rĕmasă pe drumurĭ, el se duce până la staţiunea proximă telefonică, anunţând direcţiunea acestui institut. Peste puţine minute un servitor al asilului sosesce la faţa locului, luând cu sine mâţa orfană.

Adusă la asil, 'i se dă drumul într'o cuşcă, în care se slobóde apoi o cantitate óre-care de cloroform şi acid carbonic. In puţine minute mâţa a trecut pe cealaltă lume. In modul acesta se omora pe ḑi cam 50—100 mâţe rĕmase pe drum, pentru-ca se nu fie espuse bătăilor şi chinurilor din partea ómenilor şi pentru-ca sĕ nu móră pe drumurĭ de fóme. In anul 1903 au fost duse 14,000 de mâţe în acest asil.

Cheltuelile pentru întreţinerea séu omorîrea mâţelor nu se prea pot acoperi din venitele, carĭ incurg dela ómeniĭ carĭ îşĭ trimit mâţele în acest asil, fie pentru ca sĕ fie hrănite la bĕtrâneţe, fie ca sĕ fie omorîte.

Spre norocul acestui asil, se găsesc însĕ mulţĭ ómenĭ, carĭ apreciézá chemarea acestui institut şi-l ajutoréză în fel şi chip. Alipirea şi fidelitatea unor mâţe a făcut chiar, că uniĭ ómenĭ şĭ-au manifestat mulţumirea lor faţă de neamul mâţesc prin fundaţiunĭ, carĭ se administréză de către direcţiunea acestui institut. Nu de mult un amic al mâţelor a testat pe séma acestui institut frumósa sumă de 27,000 mărcĭ.

Făcênd abstracţie dela mâţele găsite pe drum, séu dela cele trimise în acest asil, pentru a fi omorîte, multe mâţe găsesc aicĭ un adăpost mai lung, trăind în belşug. Mâţe bolnave, carĭ aparţin unor familii cu stare, se trimit aicĭ spre a fi vindecate. Mai multe îngrijitóre, care sunt iniţiate în bólele aceste, dau mâţelor conform receptelor scrise leacurĭ peste ḑi şi când pacienţiĭ patrupeḑĭ s'au vindecat, ei se retrimit proprietarilor. In secţiunea acésta se află fel de fel de aparate şi instalaţiunĭ, carĭ au menirea de a uşura tratamentul medical faţă de aceste fiinţe.

Afară de mâţele bolnave mai găsesc aicĭ adăpost şi acele mâţe, ale căror proprietarĭ întreprind peste vară séu în alt anotimp o călĕtorie mai lungă, când nu le convine a duce cu dênşiĭ mâţele. In acest cas pisicile sunt trimise în asil, pentru a fi „întreţinute" cu cuartir şi mâncare, ceea-ce adeseorĭ costă mulţĭ banĭ.

Din tóte aceste resultă, că asilul de mâţe din Londra se bucură mai mult séu mai puţin de o mare trecere între populaţiunea din Londra şi în deosebĭ între aristocraţiĭ englezĭ, ale căror pungĭ sunt totdéuna deschise pentru astfel de scopurĭ.

— i. —

Icóne din rĕsboiŭ.

Cum se luptă Hunhuziĭ.

Se scie, că în rĕsboiul actual soldaţii ruşĭ, carĭ au fost postaţĭ, ca sĕ apere linia căii ferate transiberiane, au căḑut adeseorĭ jertfă atacurilor indigenilor Hunhuzĭ, carĭ séu singurĭ, séu în cete mai micĭ neliniştesc ţinuturile, pe unde trece calea ferată. Cunoscutul scriitor rus Nemirovicĭ Dancenko zugrăvesce într'unul din rapórtele sale fórte emoţionant cum se luptă Hunhuzii cu soldaţii ruşĭ.

„Bietul soldat de straje — ḑice Nemirovicĭ Dancenko — cade mai des pradă ucigaşilor indigenĭ. Stă soldatul lângă calea ferată şi cés după cés trece. A stat erĭ — e obosit — slujba e grea, n'ajung soldaţii. Trenurĭ nu trec. Soldatul s'ar aşeḑa pe pământ. Şinele se întind însĕ fără capĕt întro parte şi'n alta. De pe câmp nu adie nicĭ o bóre rĕcorósă. Pomii înalţĭ şoptesc în taină, ramurile copacilor se mişcă prietenos. Soldatul se uită în depărtare — viséză de o ţéră depărtată, unde se întinde o altă câmpie, în care se află sate cu casele acoperite cu pae, care strălucesc la lumina sórelui de amiadă, sate în care sunt pomete cu cireşĭ şi rîuşóre şerpuitóre. Soldatul îşĭ sprijinesce puşca de pĕmênt şi începe a cânta un cântec de acasă. Zîmbesce şi viséză, Dumneḑeu scie la ce...

Şi îndărătul lui, din tufişul des se tîrĕsce ca şarpele, subţire şi mlădios, un om în haină albastră, când se scólă, când se culcă la pământ, furişându-se cu ochii la soldat. Códa ce-i atîrnă din creştet, e înválătucită în jurul capului, fruntea-i rasa e înegrită de sóre. Şopârla şi tot ar face mai mult sgomot înaintând. Mai aprópe, tot mai aprópe, cântecul se aude tot mai bine. Chinesul se apropie, se scólă şi c'o singură lovitură i-a tăiat gâtul. Se uită împrejur, ia puşca şi cartuşele. Atât îi trebuia.

In banda lui era lipsit de arme, de acum o sĕ fie de opotrivă cu ceilalţĭ. Hunhuzii nu dau arme celor ce întră în bandele lor. Cine are nevoe de arme sĕ şi le cucerescă.

Corbii se cobóra de pe crengile ulmului şi aştéptă până-ce soldatul cenuşiu o fi mort de tot. Croncăe de nerăbdare. Mai încet, tot mai încet şopteau basme tufele de gaolian. Chinesul albastru nu se mai târăsce, şĭ-a desfăşurat códa, a pus puşca pe umĕr şi se îndréptă spre satul pustiu. Acolo e adunată o bandă de Chinesĭ şi nu puţinĭ din Ruşii ce vor trece pe drum, vor cadé jertfă".

*

Dublarea Transsiberianului.

Ruşii se ocupă acum de a-se înlocui şinele uşóre (cântărind 16 kile de metru curent) prin şine grele cântărind (22 kile la metru curent) pentru întréga linie ferată transsiberiană dintre Celiabinsk şi staţiunea Kitaiski-Raziezd.

Lucrarea e gata pe o întindere de 1740 kilometri, mai rémâne sĕ se facă 2400 kilometri, ceea-ce va cere încă 176.000 de tone de şine, séu a treia parte aprópe din ceea-ce Rusia produce anual în acéstă materie.

Acéstă gigantică sforţare nu e singura, de care se simte nevoe în acest moment, se vorbesce despre dublarea drumului de fier transsiberian. Două idei sunt la ordinea ḑilei: séu de a-se construi o a 2-a linie de alungul liniei existente, séu de a crea o nouă linie independentă traversând Siberia de la vest la ost. Prima soluţie e mai expeditivă, dér a doua pare mai avantagiósă din punctul de vedere al întrebuinţărei sumelor ce întreprinderea va costa.

Soluţia mixtă a ministrului căilor de comunicaţiune şi pe care a făcut-o sĕ fie aprobată de împĕrat, consistă sĕ se prelungéscă vechea cale ferată Perm-Tumen până la drumul de fier transiberian, se va pune apoi dubla linie de la acest punct până la Kitaiski Raziezd.

Ḑece milióne de ruble au fost prevĕḑute pentru primele studii, dér nu s'a ajuns la o înţelegere asupra traseului. Trei proiecte sunt în discuţie, acela al unei linii Tumen-Tomsk-Marunsk, altul pentru o linie Tumen-Omsk şi al treilea Ecaterinburg-Kurgan.

Cât pentru aşeḑarea dublei linii, o companie americană oferise serviciile sale, dér propunerea n'a fost primită. Intreprinderea va rĕmâné pur rusă, cu tóte acestea ea se légă fórte strîns cu chestia producerei şinelor în Rusia pentru a nu atinge astfel interesele Francesilor, acţionarĭ ai marilor societăţĭ metalurgice rusescĭ. Idea de a scóte metalurgicamente în Siberia Rusiei e de asemenea pusă în discuţie; experienţele făcute în 1898 la usina din Nicolavsk, au demonstrat posibilitatea de a-se fabrica şinele, se vorbesce de asemenea de organisarea usinei Petrovski Baikal în acest scop.

Glume.

Cum a ajuns advocatul în apropierea lui Dumneḑeu?

Un advocat a bătut la pórta raiului, dér Sf. Petru n'a vrut sĕ-l lase înlăuntru, pentru-că — ḑicea Sf. Petru — nicĭ un advocat nu se află în raiŭ, locul lor e în iad. Advocatul însĕ atâta s'a rugat de Sf. Petru şi aşa de bine a dovedit cât de evlavios a fost în viéţă, încât Sf. Petru l'a lăsat înlăuntru şi i-a arătat un loc după uşe şi apoi a plecat repede la Dumneḑeu, ca sĕ-i anunţe pe noul sosit. Dumneḑeu a ḑis lui Petru: — Petre, n'ai făcut bine. Advocatul n'are loc în împĕrăţia cerului. Dér décă e aicĭ, lasă-l numai sĕ rĕmână, dér grijesce sĕ nu între în vorbă cu ceilalţĭ, pentru-că peste o sĕptĕmână nu va mai fi pace aicĭ. Petru i-a comunicat advocatului cuvintele Domnului, la ce advocatul a dat din umerĭ şi a început a conversa cu Petru:

— Ce slujbă ai aicĭ? întrebă advocatul.

— Eu sunt păzitor la pórta raiului, rĕspunse Sf. Petru.

— Pe cât timp?

— Pe vecie.

— Pe vecie? Ai despre asta vr'un document scris?

— N'am, dér la nouĕ nicĭ nu trebue.

— Dar décă Domnului îi vine odată ceva în minte şi predă altuia slujba ta, cu ce-ţĭ vei apĕra atuncĭ drepturile?

Petru a rĕmas pe gândurĭ şi mai târḑiu merse la Domnul şi-l rugă sĕ-i dea în scris, că el e păzitor la pórta raiului. — Nu ţĭ-am spus — ḑise mânios Domnul — sĕ nu laşĭ înăuntru pe advocat. Veḑĭ, te-a zăpăcit şi pe tine la cap. Trimite-l iute la mine sĕ-l am tot-déuna sub ochĭ, voiŭ avé eu grije de el.

Şi ast-fel a ajuns advocatul la locul de onóre în apropierea Domnului.

*

Intre prietinĭ.

— Cum se face — întrebă un amic pe altul — că fără sĕ câştigĭ mult, ai totdéuna parale?

— Uite cum: mĕ împrumut şi apoi datoria veche o uit, ér pe cea nouă o las sĕ se învechéscă...

*

Memorie bună.

— Am o memorie neîntrecută — ḑise A către prietinul sĕu B. — Indată ce un lucru mĭ-a intrat în cap, nu-l mai uit.

— Ce spui? Dér cele 100 de coróne, pe care ţi le-am împrumutat acum o lună?

— Pe acele nu le-am băgat în cap, ci în buzunar...